

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai
lygon kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:

Égésé 6-re 20 korona, félévére 10 korona, negyedévre
5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdon.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:

Felügyelő és kiadó: **Förster Géza** az OMGE igazgatója.
Feladv. szerkesztő: **Szilágyi Zoltán** az OMGE szerkesztő-ülése.
Tulajdonos: **Studay Barnab** az OMGE. elnöke.

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Közteleken.

1900. márczius 29-én d. u. 4 órakor
Vámügyi bizottság ülése.
1900. márczius 31-én d. u. 4 órakor
OMGE. igazgató-választmányi ülése.
1900. április 1-én d. e. 10 órakor Tej-
termelők egyesületének közgyűlése.
1900. április 6-án d. u. 4 órakor OMGE.
szőlészeti és borászati, továbbá kertés-
zeti és gyümölcsstermelési bizott-
ságának egyesített ülése.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
igazgató-választmányának
1900. évi márczius hó 31-én (szombaton)
d. u. 4 órakor a „Köztelek” tartandó
ülésére.

Fő-tárgyak:

1. Mult ülés jegyzőkönyvének be-
mutatása.
2. Két hitelesítő tag kiküldése.
3. Meghalt és kilépett tagok be-
jelentése.
4. Új tagok felvétele.
5. Tagsági ügyek.
6. Szesskontingens tárgyában újabb
mozgalom indítása.
7. Gazdasági egyesületek válasza
gabonatoszói súlyegység tárgyában.
8. Kodolányi Antal interpellációja
a rutén ügyben.

9. „Hermes” bank a Tisztviselők
nyugdíjalapjára 2000 forintot adományoz.

10. Földmívelési miniszter a szegedi
kiállítás deficitjének részbeni fedezésére
5625 koronát kiutal.

11. Mozgalom indítása a sertésvásár-
pénztár szövetkezeti alapon leendő meg-
valósítása ügyében.

12. Földmívelési miniszter leirata az
amerikai löheremag ügyében.

13. Kereskedelmi miniszter leirata,
hogy burgonya-vetőgumók kedvezményes
szállítására engedélyt nem adhat.

14. Osztrák-magyar bank kormányzója
tudatja, hogy a vezetést átvette.

15. Gazdák Biztosító Szövetkezete
köszönetét fejezi ki.

Budapest, 1900. évi márczius hó 28-án.

Gróf Desseuffy Aurél,
elnök.

Meghívó

az OMGE. szőlészeti és borászati, továbbá
kertészeti és gyümölcsstermelési bizottságának
1900. évi április hó 6-án (pénteken)
d. u. 4 órakor a Közteleken tartandó
egyesített ülésére.

Tárgyak:

1. Javaslat az egységes gyümölcs-
csomagolás tárgyában.
2. Nagykőrösi kertészegylet bead-
ványa a MÁV. csomagolási szabályren-
delete tárgyában.
3. Gyümölcs- és borvámok.

Bernát Béla s. k., Molnár István s. k.,
bizottsági elnök. bizottsági elnök.

Felhívás a magyar gazdaközön-
séghez!

A párisi VI. nemzetközi mező-
gazdasági kongresszust előkészítő-bizott-
ság február 1-én a Közteleken tartott
alakuló gyűlésen elhatározta, hogy a nem-
zetközi mezőgazdasági kongresszus ide-
jére társas kirándulást rendez Párisba,
mely kirándulás nemcsak a kongressz-
szusra utazó hivatalos kiküldötteket, de
a gazdaközönség köréből jelentkezőket
is egyesítené.

A kirándulás június hó végével ter-
vezetik úgy, hogy a Párisban való tar-
tásukodás a július hó 1-étől kezdődő 8-ig
terjedő nemzetközi gazdakongresszus egész
tartamára kiterjedne. A kirándulás költ-
ségéi a résztvevők száma szerint változ-
nak, épp azért végleges tájékoztatást
csak akkor nyújthatunk, ha a részt-
vevők számát ismerjük. Tekintve azon-
ban, hogy a kirándulás alkalmával a
bizottság csakis az utazásról, az elszál-
lásról, a reggelizésről, a kongresszus
és kiállítás szabad látogatásáról gondos-
kodik, előreláthatólag 400 koronán alul
maradnának.

A párisi tartózkodás ideje alatt a
Páris környékére több kisebb tanul-
mányi kirándulás, továbbá Páris gazda-
sági intézetének megtekintése is tervez-
tetik; az erre vonatkozó részletes pro-
gram azonban csak akkor fog megállá-
píttatni, hogyha a résztvevők számát
legalább hozzávetőlegesen ismerjük.

Kérjük tehát mindazokat, akik a
bizottság által rendezett kirándulásra

Tavaszi VETŐMAG szükségletünk

beszerzése végett forduljunk a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez, Budapest, V. ker., Alkotmány-u. 31.

részvétnei óhajtanak, hogy ezen szándékukat *legkésőbb folyó évi április hó 1-éig* a bizottsággal tudatni, illetve ezen értesítésükkel az „OMGE.” pénztárába a részvételi költség részben való fedezésére 200 koronát befizetni sziveskedjenek. A kirándulásban bármely gazdasági egyesület tagja részt vehet.

Mindennemű felvilágosítással a kirándulásban való részvételt tekintetében Rubinek Gyula, a „Szövetség” titkára, a bizottság előadója szolgál. (Budapest, IX., Köztelek.)

*Gróf Zselénski Róbert s. k.,
a bizottság elnöke.*

A tavaszi Luxus-lóvásár április hó 1-én nyílik meg a „Tattersall” Istállóban és bezárólag április 3-áig tart.

Nemzetközi fogatos kapalógépverseney.

Az OMGE., *ugyis mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének központja, karöltve a Nyitraudvarmezei gazdasági egyesülettel s a nagyméltóságú földmívelésügyi miniszterium támogatásával folyó évi május hó 10-én Tótmezgyeren nemzetközi fogatos kapalógépverseneyt rendez.*

A versenyre bejelenthető egyszeres és többsoros fogatos kapáló gépek. Mindkét csoport részére 1—1 arany-, ezüst- és bronzérem tüzlik ki.

A versenye általános szabályzata és a bejelentő ívek az OMGE. titkári hivatalánál kaphatók.

A rendező-bizottság.

Hegyi eke- és hegyi vetőgépbemutató.

Az OMGE., *ugyis mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének központja, karöltve a Szepesvármegyei gazdasági egyesülettel s a nagyméltóságú földmívelésügyi miniszterium támogatásával folyó évi április hó 29-án Szepes-iglon, hegyi eke- és hegyi vetőgépbemutatót rendez.*

Bejelentési ívek és a bemutatás programja az OMGE. titkári hivatalában kaphatók.

A rendező-bizottság.

Tözegkereslet.

Egy külföldi cég erdei termékből származó tözegtet keres Magyarországon és hajlandó volna a nagyobb mennyiség megvételére.

Felkerjük tehát a Tagjainkat, akik ezen ügy iránt érdeklődnek, hogy sziveskedjenek egyesületünk irodájában jelentkezni, ahol a küldött tözeg mintája is megtekinthető; megjegyezzük azonban, hogy a tözegmintát csakelszégénél fogva megtekintésre szét nem küldhetjük.

Igazgató.

Figyelmeztetés OMGE. t. tagjainhoz.

Alapszabályaink 8. §. e) pontja értelmében az alapítványi kamatok és évdíjak márczius hó végéig az egyesület pénztárába befizetendők. Felkerjük t.

tagjainkat, hogy ezen kötelezettségüknek eleget tenni sziveskedjenek; a pénz megküldésének könnyebbítésére czéljából lapunk első számához postautalványlapot mellékelünk.

Felhívjuk továbbá t. tagjaink figyelmét arra is, hogy az alapítványi és tagdíj-hátralékok, a mult évben széküldött érvényben, a tagok névsorainál ki vannak tüntetve; amire azáltal a megjegyzéssel hívjuk fel t. tagjaink figyelmét, hogy azok hátralékait, akik április haváig folyó évi lartozásokba nem fizetik, az Egyesületi Tanács határozata alapján április havában per utján fogjuk behajtani, mert az egyesületre nehezendő nagy terhek a tagdíjak szigorú behajtását követelik, hogy az egyesület is eleget tessen kötelezettségeinek.

Igazgató.

A földmívelésügyi vita magvai.

Megígértük, hogy beszámolunk a földmívelésügyi tárca költségvetési vitájának eredményei felől. Ime, beszámolásunk alább következik.

Igyekszünk rövid lenni, csupa konkrét javaslat és végkövetkeztetés az, amit közlünk, mert csak a magyakt kerestük, anélkül azonban, hogy a konkolyt a tiszta szemektől külön választottuk volna. Szóval itt fekszik a tanulsága a vitának, kiragadvá a legkülönbözőbb színű és a legkülönbözőbb értékű kereketből, azon egyszerűségében, amint abból a célzt, akaratot és tervet még mindig megérthetjük s méltányolhatjuk, de már csak tárgyi értékük szerint. Nem vonhatjuk kétségbe, hogy a bizonyítási módja is birhat termékenyítő hatással, de bennünk valójában nem a megtermékenyülés folyamata, hanem inkább a termékenyítés czéja érdekel. S összedállításunk az uralokdó cseleket és az uralokdó csemeket zavaró díszletek nélkül, pongyolában mutatja be, még pedig a legzéronebb házi pongyolában.

Sok báj, sok kaczerásg kandikál ki e pongyola mögül, mintha csak egy eszes és gyors nyelvű teremést takarna, kinek azonban emléje sorvadt s így a hivatásos táplálásra nem képes. Sok ötletet és sok elmélet pazaroltak rá, de komoly kéréje nem akadt. Nincs uralokdó eszme, nincs vezető eszme. Megannyi közhely a sok díszlet között anélkül, hogy egyetlen új nézőponthoz jutottunk volna. Ez a vita egy régi és beféjezhetlen vita pusztá folytatása volt, benne kritika, reklamációk, ügyes vágások és lelkes visszavágások, szóval benne volt a szép vita minden ragyogó csilaga, csak a mélyebb ihlettség ama pillanatai hiányoztak belőle, amelyek termékenyítők és szűlére serkentenek. Az érdeklődésnek ez a fajtája még nem ok a kétségbeesésre, de nem ad okot az ujjongásra és a pihenésre sem.

A munkásoknak és a kisbirtokosoknak legtöbb szöszögája volt, ugyanannyira, hogy a legtöbb kérdésnél a „kisemberekre” vetett tekintet volt az irányadó. Félnék, hogy a kisemberek megvárulása itt-ott apró mellékintézeteknek köszönhető, de ez mit sem von le az udvarias szeretetreméltóságából.

A középbirtokossal való vonatkozásban csak a szeszföldök kérdésénél fedeztünk fel értékesítő jóakaratot. A közpóztály bizonyára nem vezet már, mert ha vezetne, szerénytelesség nélkül rárdányozhatta volna még néhány ügyére a közfigyelmet. Itt említhük meg, hogy míg a munkástörvények iránt alkotási láz érkel a törvényhozás, addig a gazdasági törvények egyetlen szöszögája sem volt. Támadjuk ellenben volt a gazdasizeteknek, de senki azt vissza nem vorte. Ez a csillag még jön fölt.

A nagybirtokost közvetlenebbül csak a hitbizományi kérdés révén érintették a tárgyalások. A hitbizományokat valódságos ostrom alá vették, oly modorban, mely azt látszik bizonyítani, hogy az arisztokrácia sem vezet már Magyarországon. Valjón ki vezet? A földéhség és a nép teletésének letráján másztak meg ezt az ostromlott várat. Most latorja, aztán léghajó, aztán furkósbót, amint szükséges van rá. A „nép csillaga” biztosan kivet minden sötétségből és biztosan jó tanácsokat sugall mindenkor.

Az agrárizmus jelszavánál összecsapnak egykeveset s Darányi minisztert megvádolták azért, hogy agrárius, azután megvádolták azért, hogy nem agrárius.

Az örleli forgalomnak még hallottuk néhány elhaló akkorját, de már a tözde reformját áttaláltak elmeletti s a kartelek kérdésére egyszen ráuntak. Ebben a csoportosításban sorakoztattuk a tanulságokat, hogy könnyebben ártadassunk a köznek és megörökítsük a saját számunkra.

Magas színvonalon álló beszédet elsősorban *Károlyi Sándor* gróftól és *Tizea István* gróftól hallottunk. Örömmel hallgattuk a *Tizea* beszédét, de örömlenke némi kétség végült. *Tizea* István gróf aggodalommal néli az idegen buza behozatallát kedvezményező intézkedéseket, de azért a legveszedelmesből kedvezménynek: az örleli forgalomnak a megszüntetését hibáztatja. Pé!, hogy a néhány százezer métermázsa balkán buza a kereslet és kínálat viszonyát megzavarja, de a korlátlan mennyiségű papírosbuzától nem fél.

Aggodalommal hallgattuk *Komját* Bélát, de aggdylombba némi öröm végült. *Komját* Béla ugyanis elvonné a mezőgazdaságot és szegysgritást az ipar számára, de azért ő nem akar rosszat, mert a dohánymonopoliumot meg elvonné a mezőgazdaság számára.

Ép így gyönyörködünk a *Barta* Ödön logikájának misztériumában is. *Barta* Ödön nem a teletést, hanem a meglévő birtokok konzerválását tartja sürgősnék, de ez a princípium nem akadályozza abban, hogy a hitbizományok felszabadítását a földéhség jelszava alatt sürgősnék találja. Nem akar teletést, de földre éhezik; konzerválni akar, de felszabadítja a konzervált birtokot. Egyébként nem a logika a fő, hanem a jó szándék, ezt pedig elismerésnél nyugtatjuk.

A *Darányi* miniszter beszédjét már méltattuk. Ezuttal csak konkrét elemét szedegetjük ki; azok szólnak helyettünk és elég sokat tudnak mondani, akik az agrár földokla kérdésében nem nyilatkoztak, az igaz, nem is próbáltak. De annál elismerésre méltóbb, hogy a gazdasizti jogviszony és az érdekekprivelet törvényes rendezéséről nyilatkoztak, ámbár nem provokáltak. *Darányi* fényes ki-

rakatot mutatott be, talán túlságosan zagdorgó a kereslethez képest. Keresletnek itt a ponyvár-árk örvendtek.

Nagyob szabad szervezetek hallottunk *Károlyi, Benyovszky és Tiszec* grófoktól: a warrant-hite, a bérletársaságok és a birtokszerezi politika felől. Okos és szakszerű észrevételeket hallottunk *Makfalavy Gézáól, Széchenyi Aladár* gróftól a lőtenyésztés ügyében; *Bernát Bélától, Seimay Gyulától* és *Rohozay Gedeontól* a szőlészet ügyében. A felszólalások árjának legtöbb apró ladikja a pártpolitika szíjelője szerint vett irányt. Ma még ez vezet.

Mindéz érdeklődésnek elég szép. Az agráriusz jelszavára frivol lapjadték meg és vez. Csakhogy legalább hozzanyalum. Szép ez is, de bizony isten nem elég. A gazda érdeke még mindig csak eldörtölt díszlet, alkalmi eszköz, faltrőg kos, vagy divat-cikkik.

A gazdaközönségnek igyekeznie kell arra, hogy jóval több olyan képviselőt küldjön a törvényhozásba, akik baját, vágját, tervét, eszméit szívőkölő átérzik és komoly alködsökbe tudják átívni. Ma arányos érdekképviselő a törvényhozásban nincs, e helyen sulyba eső közvéleménye még nincs s egyene sen a végrehajtó hatalomtól függ, hogyan állítsa fel számára a várolegyet.

B. B.

(A földmívelésiügyi vároelemény, csoportosítva a közzétett megbeszélésanyag, ezután azokat jelölve az érdeklődő érdeklődő körök szerint.)

Munkások és kisbirtokok.

Molnár János fejtegetésé szerint a kisgazda bajai: Magas adóterhek, rossz hiteltelviszonyok s a hadkötelezettség, mely rendszerint elviszi a legjobb munkásokat. Tiszec: A földadó leszállítása, az uszora földözése, a kisgazdák vállalképességének eltörzése, vagy módosítása, a takarékpénztárak reformja ocsó és felonhatatlan hiteltelvisz. Határozati javaslatot nyújt be, mely szerint a megyékent megállapított minimumon alul a kisgazda birtokát s annak mivéléséhez okvetlen szükséges eszközeit és állományát alározzani nem szabad. Komjáthy Béla egy véli, hogy első sorban jó telepítési politikára van szükség, mely a magyar kézben levő kisbirtokokat szaporítja s az Alföldön összeszorított nép számára a birtokszereztés lehetővé teszi. A magas költségekben könnyíteni kell az adóreformok által. A hiteltelviszonyok javítani lehet jelenkényen, ha a takarékpénztárakat elhelyezett alapítványokat s arányban a hiteltelviszonyokhoz visszsszük át. Új keresetforrások nyitására kell gondot fordítani és megoldandó az elemi csapások és balesetek ellen való biztosítás kérdése.

Major Ferenc: A kisgazdák évtizedes elhanyagoltságának mostoha következményei között első sorban a rossz hiteltelviszonyok kell javítani. A vállalképesség meg kell szorítani s a létezőminimum a kisgazda számára feltétlen biztosítandó. Marjai Péter következő intézkedéseket javasolja: az adók leszállítása, a hiteltelviszonyok rendezését s megvédelmézését a kisgazdának az ármentesítő társulatok által kivettelt méltalan, magas terhek ellen.

Gróf Károlyi Sándor a warrant-hite behozatálást sürgeti. Az államvasutak nagyobb emporiámban raktárak emelendők, amelyekben a beraktározott áruról warrantokat adnak ki. Ezekivül minél több kisebb raktárt kell az állomás mellett emelni, melyeket a kisgazdák társulása kibérelhetnének s itt előkészítve a terményt, vagy bevártnak a kedvező piaci

konjunktúrákat, vagy továbbítanak a közraktárakba, ahol árújokról warrantot nyérnének, mely már hitelalap gyanánt is szolgál. Az uszora szánására győzelembe ajánlja az indial törvénynek, mely szerint a birtokos minden egyes éven, amennyi uszora elterjedését, az indial jogdíjra áll. A korcsmázást, korlátolni kell, mert a korcsmák az alkoholizmus s a vele járó nyomorúságok legveszedelmesebb terjesztői. Agoston József az állábtízósiatának szövetkezeti alapon való szervezését sürgeti.

Pader Részó kívánja a földadó leszállítását, az uszora földözését és a fedezetlen határidőre való átadását.

Daranyi miniszter az igazságügyi miniszterrel érinkezésbe lépett az iránt, hogy a végrehajtás alól való mentesítésben tovább menő engedményeket tegyen a végrehajtás törvények reformálása alkalmából, mindazonáltal csak odaig, hogy a közforgalom és hiteltelviség az alatt ne szenvedjen. Szervezetes munkáközvetítést. Segélyezte a munkásokegyletetek és szövetkezetek. A munkásköszövények szervezte már kézen van. A dohányterjesztésről és erdei munkásokról törvényjavaslatot fog előterjeszteni. A szövetkezet mozgalmat a legnagyobb erélyrel támogatja. 1899-ben 72 tejszövetkezet létesült 15,357 taggal és 2.327.000 korona bevétellel. A piacszervezetekkel is foglalkozik. A gabonaármentesítő szövetkezetekre nézve alap-szabály-mintát készítetett. Fő kikötés, hogy csak akkor részesülhetnek sogyében, ha tagjaiknak legalább kétharmadrésze gazda. Javaslataba hozta az igazságügyi miniszternek, hogy a gabona-elővétel kérdését törvényileg szabályozza s ez a törvényjavaslat is legközebb elkészül. Késztési segélyekre tvaly kétszer annyi fordítottak, mint 1898-ban. Szociálmunkatényeztetés a kisemberek érdekében hetszer annyit; baromfitenyésztésre hetszer annyit; tejgazdaságra négyszer annyit. Meghosszította a nemestett vetőmag kiosztását, tenyészállatokat csak kisbirtokoknak adható kölesén. Felveti a szövetkezeti tanfolyamok teremtését, melyeket néptanítók részére tartanának.

a) Telepítés.

Kristóffy József a parcelázást följe emeli a telepítésnek, különösen azért, mert az az intenzív és a kerti kultúrára való átterést megkönnyíti. A telepítés és a parcelázás irányítása egyenes állami feladat, mert ezen feladat momentumai csakis állami szempontból tekinthetők át. De itt nagy eszközökre van szükség, hogyha ezáltal akarunk érnit. Az egyenlő örököszteli osztály megszüntetését nagy hibának tartandó.

Barta Ödön a telepítéseknél sokkal sürögősebb feladatnak tartja, hogy a birtokok megmaradjanak azok kezén, akiknek már birtokuk van. Hiszen a jelenlegi gazdálkodók az hiteltelviszonyok között a meglévő existenciájuk és összeomlannak. Első legyen a földbirtokok sulyos terhetől való megszabadítása, mielőtt tovább mennének.

Tisza István gróf: Nagyserű és gyors eredményeket a telepítés terén algha fogunk felmutathatni. Különösen igen lassu időpótlóban van a telepítés a birtokviszonyokon. Ajánlja, hogy az állam a spontán birtokszerezősekre is legyen figyelemmel. Birtokelőzások eseteiben segítse elő a birtokszerezté ugyanazon szempontokból, amelyek a telepítésnél irányadók. A birtokszereztéseket szolid hiteltelviszálással lehetne segíteni, oly állami garancia mellett, mint ez a szövetkezeteknél kölcsönöknel van.

Benyovszky Sándor gróf a parcelázásról kevés eredményt vár, mert a parcelálást birtok megvásárlásához is pénz kell s ha a kisgazda lyfórman 1—2 hold földhöz jut, ez

még rajta nem segít. Felveti a bérletársaságok eszméjét. A kisgazdák bérlet társaságá alakulva fejenként 10—15 hold földet is bérelhetnének s ez a bérlet már jobban biztosítja megéletesüket, mint 1—2 hold földtulajdon, mert sokkal több részvétel dolgozhatnak, mint a birtokos. Az eladódott közzétírók egy részét ily bérletársaságoknak lehetne kiadni s így a föld is tisztességes jövedelmet hajtana.

Komjáthy Béla Erdély megtartását s legfontosabb nemzeti feladatnak jelöli ki s az orvoslási mód megtalálhása végett határozati javaslatot nyújt be oly irányban, hogy az erdélyi részek összes viszonyai beható tanulmányozás tárgyává tőssenek.

Daranyi miniszter kijelenti, hogy a Komjáthy által kívánt adagytűzésre lehetőleg figyelemmel lesznek. A telepítés kérdésében törvényjavaslatot szándokozik benyújtani. Eszerint a fősúly az állami telepítésre lesz fektetve. Teljesen vagyontalan és elzártított egyének telepítése czél nem lehet. A telepek egyrészt egyetemesen kötelezettségnek nem vállalhatnak. A törvényjavaslat ki fog terjeszkedni a parcellázásnak okserő elősegítésére is, kivált az Alföldön. Tiszta beszárdjere reflektálva beisméri, hogy a birtokvároszások figyelemmel kísérése tekintetében — exponált vidékek — kötelezések vannak a kormányának, amelyek elől kitérni nem kíván.

b) Szakottások, népvételek.

Sánuel Lázár kevesli a jelenleg fennálló 12 földmívelésiskolát s azt óhajtja, hogy az alkalmas növendékeket minden díjazás nélkül vegyék fel.

Komjáthy Béla a nők gazdasági oktatásába is figyelembe ajánlja, kivált nemzetiségi vidékeken.

Barta Ödön: Hogy a tudomány vivmánya közközzesé váljanak, evégből nevelünk kell olyan férfiakat, akik tanítani csakugyan hivatottak. Ehhez pedig fősokla kell, ami ma nálunk hiányzik.

Daranyi miniszter kijelenti, hogy a népkönyvtárak száma a hatszázra már meghaladja s a munkásokkal való helyes irányu foglalkozásért 57 lelkes-tanított jutalmazott. Földmívelésiskolákra most tiszzer annyit fordítanak, mint 1894-ben, gazdasági ismeretek terjesztésére tiszzer annyit, gazdasági népies irrodalomra pedig tízszer annyit. És sok új tétel leolgozhat. Ilyen a vádortanítók intézménye, a teli oktatás, a népkönyvtárak s paraszttanítogatások. A földmívelésiskolai növendékek ingyenes tartása nem volna igazságos, mert jómódú gazdák fia is vannak ott s a szegény és jó tanuló fuk ugvis ösztönzést helyeken vannak. A földmívelésiskolákat fejleszténi kell, de ez megis történi. 1895-ben a földmívelésiskola volt, ma 18 van. Ezekivül a teli tanfolyamokban 2400 ifjú vett részt. Szűk munkások képzésére 43 munkástanfolyam fog megnyílni.

Középbirtokok.

Benyovszky Sándor gróf elkésettnek tartja azt a törekvést, mely a középirtokosság megemelésére irányul. Helyenként javításnak helyetén a kisgazdákól alkalandó társas bérletek, amelyek a jelenleginél jobb jövedelmet biztosíthatnának.

Komjáthy Béla. Az ország földbirtokait, mely mintegy 11 milliárd koronát képvisel, 5600 millióny terü nyoms. Az óriási közterhekkel nincs arányban a kormányának a földbirtokok jövedelmessége érdekében hozott áldozata. Figyelmű ajánlja a külterjes növényi kultúrákat, így a p. o. a len-, kender- és kómléterméket. A dohánymonopolium megszüntetését óhajtja, ami óriási jövedelmet foglal le.

Széky György szerint látván a középirtokok konzerválását, habár némileg retrógrád irányu intézkedések árán is.

Pinkovics József: A közpósztlályt a mezőgazdasági ipar segélyével kell megmenteni a pusztulástól.

Gróf Károlyi Sándor: A közpósztlály, mely vezetésre hivatott, első sorban a kapitalizmus tulkapsáit élen kell megvédeni. Ez nemzeti feladat, amelyről magának a közpósztlálynak kell legfőbbökben foglalkoznia.

Darányi miniszter: A közpósztlály sorsa a törvényhozásra nézve sem lehet közönbös. Ne arról beszéljünk, hogy a közpósbirtok mialatt és miként lehetne helyettesíteni, hanem hogy miként lehet azt megtartani és erősíteni, mert a közpósztlály még hosszú időn át van hivatala arra, hogy Magyarország vezető elemét képezze.

a) Mezőgazdasági szeszpar.

Telegy József: A szeszparaim vissza kell adni gazdasági karakterét. Ipari kedvezményben csak oly vidék birtokosai szabadna részesíteni, ahol a mezőgazdaság a talajviszonyok miatt nem fejleszthető.

Jast Ferenc: A szeszparaim politikai gazdasági faktorok; mint az ÖME, a vidéki gazdasági egyetkek és kereskedelmek, és iparkamark legyenek az irányadók.

Makfalvy Géza mezőgazdasági szeszparok létesítését sürgeti.

Blaskovich Ferenc hangsúlyozza, hogy a szeszparát sokkal inkább van összefüggésben a mezőgazdasággal, mint az iparral. Visszaeltek is inkább az ipart, mint a mezőgazdasági szeszparaknál fordultak elő.

Bessenyei Ferenc rámutat arra, hogy a szeszparokingene kieszakításánál a közpósztlály főszélesége volt a jelzés a mégis azok közül, akik mezőgazdasági szeszparokra engedélyt kaptak, csak egy-lettőt tartozik a dzsentriozsálhoz.

Komjáthy Béla: Az a tendencia, amely megnyilvánul az ipari szeszparákkal szemben, tulajdonképpen a kisüziszenyék érdeke ellen fordul. A mezőgazdasági szeszparok csak nagyobb birtokosoknál válnak javára, míg a szegény embereknek csak az ipari szeszparok segítenek.

Nagybirtokos.

Felitzek Arthur báró: A hitbizományi birtokok összes területé 2.349.970 kat. hold. Ebből 1.100.000 hold erdőbirtok. Ággadalmas ily nagy mennyiségű ködött birtok, de főként annak aránytalan vármegyékentéi megoszlásában a hiba. A Bekicsi ismert terület (hitbizományok áthelyezését erdőbirtok) kivételével nem tartja, mert az erdőbirtokká változtatott hitbizomány nem jövedelmez. Meg kellene állapítani azt a maximális területet vármegyéként, amely hitbizományt képezhet. Ezenfelül hitbizomány nem lenne alakítható. Hitbizomány alapításá csak különös érdemek jutalmazásának legyen engedélyezhető és a törvényhozás beleegyezésével. A hitbizomány melék-vagy leányágakra át nem szállhat. A hitbizomány kérdésének szabályozását a legsürgősebb feladatnak tartja s ezzel a szabályozással aztán ki lehet vii azt is, hogy a hitbizományok természetesen s egészleges alapon erdőbirtokokra helyettesenek át.

Komjáthy Béla kiki a birtokmegoszlás ellen, melynek legnagyobb botránköve a latifundum és a hitbizomány. A ködött birtokok rendszerét feltartani nem szabad, mert ez a nemzeti közérdek fenntartásának jár.

Kristóffy József: Ággasztja a hitbizományok túlságos mértéke, de megelőzszik azzal, hogy a meglévő hitbizományok numerus klapuszt képezzenek.

Buzsáth Ferenc: Törvényük után lehetőségek kell tenni, hogy az oly hitbizományok, melyek valamely kultúra fejlődését gátolják, a közszékel által kiszájtathatók legyenek.

Nádeky György azért is észreveszi tartja a hitbizományok megszüntetését, mert

a tulajdonosok a jövedelmet külföldön költik el.

Sólymossy Lajos báró a Bekicsi-féle tervet kibívetlennek találja. A hitbizományok előlérese csak azokra nézve liberális oly, akiknek nincs hitbizományuk.

Kukovich József nem tartja előléreznék s elkövetésnek a hitbizomány kérdését s különben sem ennek szabályozása a legsürgősebb teendő a földműves osztály érdekében.

Barta Ödön: A kérdés aktuális, mert Magyarországon földéhség uralkodik. Reméli a hitbizományosok hazafiságától, hogy szabadabb fogják tenni a földet.

Tisza István gróf szintén óta konkludál, hogy a majorosok elhítség spontán állépitésének az erdőbirtokokra.

Darányi miniszter: A hitbizomány a modern jogrendszerbe nem illik bele. A kormány új hitbizományok alapítását szívdőben nem is szándékozik javasolni. De különösen Erdélyben és exponált vidékeken a magyar állameszme megörösítése érdekében igenis javasolj oly ívet, de minden esetet szigorúan megbíral. A hitbizományok kérdése különben most már egészen a miniszter-tanácsoshoz tartozik.

Agrárizmus.

Kristóffy József dicseri Darányi minisztert, hogy a telepítés és parcellázó földbirtokpolitikában a liberális agrárpolitika első körvonalaikat alkotta meg.

Komjáthy Béla felpanaszolja, hogy Darányi miniszter agrárius és hogy az agrárius törvések csak a nagyobb birtokosoknál szolgálnak előnyre. Agrárpolitikát kövöl Magyarországon nem szabad.

Pinkovics József felpanaszolja, hogy a merkantilizmus a jövő és a mezőgazdasági érdekek háttérbe szorunk. A miniszterrel, ha gazdasági dolgokkal behatóan foglalkozik, reakciónárius agráriusnak nevezik.

Makfalvy Géza kiki a vád ellen, hogy Darányi miniszter csak a nagybirtokosok érdekeit állapítja, holott a szövetségnek pártfogolással van ellenközörségi tevékenységét.

Barta Ödön megdöbbenést tartja Darányi miniszter azon kijelentését, hogy a szó nemes értelmében agrárius és hogy az agráriusnak felekezeti vallérisátok köpenyűvel való kibáználása ellen tiltakozik. Mert ez azt jelenti, hogy vannak nem nemes értelemben vett agráriusok is és azok az agráriusok köpenyű alatt oly törvések is, amelyekkel a miniszter magát nem azonosíthatja. Mindebben egy hatalmas vádat köntöl az agrárius tábor ellen.

Darányi miniszter fele a vádakra, hogy az ó agrárpolitikája csak a nagybirtokosok előnyére szolgál. Ellenkezőleg, politikája abban gyökerezik, hogy mindenké előtt a kisembereket segítse. Bevallja, hogy a nagybirtokosok is jól lanni kívánják, de a nagybirtokosok boldogultat leguál kell kezdeni. Kimutatja, mennyire méltatlan ez a vád, holott minden ténykedésnél a kisemberek helyzetére vetett tekintet vezette első sorba.

Ha agráriusok alatt értjük az elzárkózás s szökkelősség; ha az értetik által, hogy semmi más gyökere érdere tekintettel ne legyenik, hogy a nemzetet megterhesse osztályokra osztanak és azokat jászának ki gnyás ellen, hogy érdekellentétek kereszünk és kibéleszünk; akkor é fogalmat magától elutasítom. De ha az értjük alatta, hogy Magyarországon a földművelésnek kell minden gazdasági fejlődés és emelkedés legfőbb gyökérének lennie, én, mint Magyarországi földművelésügyi miniszternek, egész természetesen nem meg, hogy a helyen újké, ha nem az volna meggyőződésem, hogy a földművesek érdekeit a legnagyobb mértékben kell helyezni minden más érdekek kímélése mellett is.

Földművelés és foglalkozás, az okokra, ha egyes törvések és áramlatok nem a maguk képmében jelennek meg, ha olykor, mint már erre előbb is lájtunk, hogy földművelésnek kell minden és idegen törvések mezőgazdasági köpeny vesznek magukra. Ezeketl idegen vagyok. De idegen vagyok attól

is, ha a szabad kizsákmányolás rendszere, ha üzelmek és visszárdések a liberális hobogó áll akarnak mekénkülni.

Korunk a szélsőségek felé hajlik — ugyanó — s azoknak, akik fellésozóegteljes állást foglalnak el, kötelességük: mérsékelt irányban maradni. Barta Ödönnek azt feleli, hogy érvelése és elméje még mindig nem elég ahhoz, hogy öt, mint ötökürtáryt, akár mezőgazdakkal, akár saját pártjával szemben kijátsza.

Örleli forgalom.

Komjáthy Béla tiltakozik az ellen, hogy az örleli forgalom létjogosultsággal azzal az állítással egyezzenek támogatói, hogy a magyar bura sikértartalma csökken, a romániai emelkedik.

Sziny Gyula ugyanily irányban szól fel. Sólymossy Lajos báró: Az örleli forgalom előléreznék előnyét költségessé teszik a szabadrakétek, amelyek kizárólag pénzintézetek érdekeit képviselik.

Rohonyai Gedeon: A gabonának esetében a szerb búzának is része van. A balkán bura ronjtja exportáltságtól.

Tisza István gróf az örleli forgalom beszűntetését elhárított intézkedések tartja s fel, hogy ebből aggálytal a következmények igazolni fogják. Ággadalommal red minden oly intézkedés, amely kedvezményt nyújt az idegen bura behozatalának és itt berakótársát lehetővé teszi (szabadrakétek), hogy feyvert képezhessen a pesti piacon a kereslet és k nálat viszonylatban megzavarásáról.

Barta Ödön szintén nyilatkozott egy az örleli forgalommal kapcsolatos kérdésben, melynek rövid előzménye ez. Hegedűs kereskedelmi miniszter a magyar bura sikértartalma a romániai búrdával az utóbbi előnyre hasonlított össze s éként az örleliforgalom létjogosultságára tendál. Ezt több képezzel rosszallólag tette szó tárgyává. Darányi miniszter kijelenti, hogy a Hegedűs miniszter szavai nem éként érteődnek, mert ő csupán a figyelmet egyeztet felhívni erre a kérdésre; tudományos vizsgálatokra támaszkódva kijelenti továbbá, hogy a magyar bura minőség és értéke egyáltalán nem éskóten.

Tözde reformja.

Tisza István gróf a fedezetlen határidős eltolrésért károsnak véni, mert a biánk eladásokra a szolid kereskedőnek is, a gazdának is szüksége van. A szokványüzemelés precízebb megállapításá azonban elkerülhetlen s attól sem riadna vissza, hogy a szokványüzem beföldi származáshoz költessék.

Gróf Károlyi Sándor: Nem tühető, hogy a búrre szabja az árakat Magyarországnak és hogy ez a szervezet állmen legyen az államban. Az usance szállításra nézve a szerb bura kiküzdőbbéle mellett van. Ez azonban mind keveset használni s vele mint végleges szánózával nem elégzik meg. A búrrei törvények alapos reformálására van szükség.

Kartelek.

Gróf Károlyi Sándor. A kartelek ellen állást kell foglalniunk s mindenesetre szükséges, hogy azok egyelőre is legalább szigorú állami ellenőrzés alá vetteszenek.

(Több felszólalás — sajnos — nem volt)

Kiegyezés, vámpolitikák.

Marjay Péter konstalája, hogy míg a gazda termelőnyre veszt értékeiből, addig s.ükségétl cizkikei drágulnak. Ezt az anomáliát csak hatalmas vámvédém egyenlítheti ki. Állatvilátnak zavartalan lebonyltásának biztosítására huskuzveny gyárak létesítését sürgeti.

Tisza István gróf a vámvédémekben három csoportot állít fel. Amely cikkekbe bevettl tőse letünk van, ezeket az ipari védvám-mal körülbelül egyenlő vámmal kell megóvniunk, ilyen p. o. a gyapjú és a bor. Ahol

csékely a kivételi vagy bevételi különbözet p. o. zabmékelt, ott ragaszkodjunk a régi véd-vámokhoz. Ahol kivételi többlettel van, ott az irányelv: amely arányban mi eresztjük be a mások terményeit, ugyanolyan arányban biztosítsuk a mi feleslegünk kivételét.

Gróf Károlyi Sándor. A költségvetés megszavazásánál egyik fő momentumnak tekintette, hogy a miniszter az áll-teljesítésgügyi konvenczió a kiegészítés kondícióit sine qua non-jának mondta.

Darányi miniszter: Az Ausztriával való állatforgalmi egyezmény a kiegészítés együttt áll és bukik. Ha mi elfutjuk az osztrák iparcikknek versenyét, kell, hogy ök a mi nyersterményünk és állatforgalmunk versenyével magbárátkozzanak. Hivatkozik arra, hogy a vámerékeztetle a gazdasági egyesülések is meg fogják hivatali és élvő sorban a gazdasági egyesületek Országos Szövetségének tanács-szándékot meghallgatni. Vezérlekvént idézi a *Láng Lajos* szavai, melyek szerint: elsorban mezejogszagadagunknak a nyerstermelésünknek érdekeit kell a kötenőd szerződés-nél szem előtt tartani.

Létezés.

Makfalvy Géza kívánja, hogy a kincstári lovakat a hadügyi kormányzat közvetlenül a gádzdától vásárolja. Ott a hidegvérű lovak tenyésztése ellen, mert ezek kereszteszelei korszakot hoznak létre. A létezésért ismeretei felől vándortanióttalok kell kióttani a népet.

Széchenyi Aladár gróf kéri a minisztert, hogy a Kozma Ferenc által hadidőn. Sokkai a kibérelt tartott nagymértű tenyészanyagot; inkább kevesebb, de jobb. Az amerikai ügely anyagot létezésünkbe átvinni helytelennek tartaná. Kéri, hogy a gádzd által a kincstár számára nevelt lovak vételátlagára emeltessek.

Darányi miniszter egyetért abban, hogy a kincstár felvételénél számban redukálni, minőségben emelni kell, 3230 mértől 108 hidegvérű mén van, ezekkel való fedezetést csak a teljes körűtelkintés után engedélyez. Az amerikai vért az állami létezésébe bevitni nem akarja. 1899-ben a kizsgádzd léte-nyészése érdekében 38,000 koronát áldozott a totalizátor-alapból a szét folytattá fogja.

Szólások.

Sziny Gyula kívánja a borhalmisítási törvény szigorú végrehajtását. A meglévő rendszabályok még mindig az eléged radikkák. Kívánja a bor-és szeszdó reformját; az olasz borra érvényes 3-20 frtos vámtétel felmentését. Célzetesnek vérd, ha a rekonstrukciós kölcsönök lejártá terminusa november 1-ől későbbre helyezettnek át.

Borná Béla felhívja a figyelmet a liszt-harmat ellen való védekezés kérdéseire, amely tanulmányozásra vár és a viharárgy kérdéseire. A kísérleti állomás kibóvítást sürgeti. A szőlő-birtokok több nyers anyag kapjának ingyen. A szőlőárokra központi támogatási létesítésnek Az 1892. évi XV. t. c. módosítandó. A törkölybőr használt szeszt adómentesség kell tenni. Az olasz borár felemelendő. Károsnak tartja, hogy a termelő 50 liternél kevesebb bort nem adhat.

Marjay Péter felpanaszolja, hogy a szőlő-és gyümölcsösökkel állami támogatással konkurál a piacokon, mert p. o. a délygyümölcs Fiuméből Budapestig olcsóbban utazik, mint a hazai gyümölcs Budapestől Fiuméig. Aggagzatosan tartja a fokozódó török szőlő behozatálát, amely főként csemegezőlőnket tenészt értékelenné.

Rohoczy Gedeon kívánja, hogy a borhalmisítási pórkéll gyorsabban végezzenek. A magyar terményeknek a külföldi piacokon való bevezetésénél, gondosabban járjanak el.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovácsy Béla.

Nyugati jellegű szarvasmarha-tenyésztésünk.

II.

Magyarországon a mult századokban csak a magyar-erdélyi marhát s itt-ott a ma is létező riska s mokány marhát tenyésztették s így marhaülő anyukán van és az időben nagy együtteségét örvendett, mit megis örvendett, mit a juhnyelésésünkben virágzott mert a német betelepülők által meg a mult században magukkal hozott marha s az e század elejétől kezdve alapított kiseb. urad-lemi tehénészetek csak apró szigetek maradtak az országban, de nem befolyásoltak marhaállományunk zömét. Kétségelvényül ilyen volna marhatenyésztésünk ma is, ha két körülmény nem állna köze, melyek tarté nek nyitottak a nyugateurópai tejelőfajták beönlésé-nek, nevezetesen a tejgádzd ságnak Nyug-t Európában való rohamos fejlődése, mi Dán-ország kezd-ményezésév 1864-ben vett kezdetét s a gyapj. árak oly mérvű hanyatlása, hogy nagyuradalmaink többsége kénytelen volt a juhnyeléséséről a marhatenyésztésre áttérni.

Most természetesen azaz a kérdésl kellett a marhatenyésztésre áttérő gádzdának foglalkozniok, hogy minő marhát tenyész-zenek, de látva Nyugat-Európában a teigádzd, prosperálását, nem lehetek sokáig kétségben, mert arról kellett meg yózdódnok, hogy reduk mára marha a leghasznosabb, meg nagyobb mérvű tejlőképességgel bír, meg a melet elég gyorsan fejlődik s gyorsan hizik is; miután pedig ilyen marhát csak Nyugat-Európában lehetett találni, nem csodá ozhattunk azon, hogy olyant hoztak be, így tehát a 70-es évektől kezdve hirtelen szaporodtak a nyugati marhából álló szigetek, melyek a köz-ségi csordákba is befolyásolták s magukba honolónvá téve összefutottak s végre azt okozták, hogy ma már az országunk fele mintegy összefü gően ilyen marhát tenyész.

Hogy marhatenyésztésünk így fejlődött, azt sajnálni, de megtenni is lehet. Sajánlati azért lehet, mert a nyugati marhával sok baj is került az országba, mit p. a rályósok áldóbbolt nem is említre, marhatenyésztés mai réme a gázokör, mely ha nem is kimélt volna meg, de legalább nem nyert volna oly nagy elterjedést mint így. Menteni pedig azért lehet, mert ha valami szükség áll be, akkor úgy elégtérük ki, ahogy tudjuk, miután pedig szarvasmarhatenyésztésünk terén olyan szükség mutatkozott, melyet csak külföldi importál lehetett kielégíteni, úgy is történt az országban. Nem szenved kétségét, hogy a magyar-erdélyi marhánál is ki lehetett volna azon tulajdonságokat fejleszteni, melyek a nyugati fajták becsét képezik, s e tekintetben Erdélyben ma sincs sikkerrel működnek, sőt remélhető, hogy ez gítat fog a nyugati marha terjedése-vel, mert a nyugati marhát, ahol is éghajlati viszonyok kedvezőek, úgy is történt az országban, de addig míg az erdélyi törékekész teljesen meg nem valósnak, jogsogut az, hogy a tenyészők azon része, kinek viszonyai a nyugati marha sikeres tenyészéséért lehetséges teszik s akik oly vidéken gádzdálkodnak, ahol a marha máris sok nyugati vért tartalmaz, ahol szegődök. Ellenemz tehát egyelőre csak ott lehet a nyugati marhát, ahol is éghajlati vagy primitív földművelési viszonyok lehetel- lenné teszik, hogy egész élvben elegendő takarmánnyal lássuk el, mert a kellő s egyen- léses takarmányozás alapját képezi a nyugati marha sikeres tenyészésének, továbbá ott, ahol a marhaállomány zömét még mindig a magyar-erdélyi képezi.

Nálunk a nyugati marhának jelenleg még két nagy gyöngyöve van, és pedig, hogy zagyva

keveréket képez és hogy sok csenevész állat van köze. Mind a két gyöngyét könnyen magyarázhatjuk meg; ugyanis az együtteség hiánya részint onnét származik, hogy nyugat-ról nagyon sokféle marha került hozzánk, mert alig van hirsebb külföldi fajta, melynek tenyészését meg nem kísérelték volna, és azt mert nálunk nagyobbobbsárrt kereszteszték, mint elképzelték e marha; s az csenevész állat pedig, minő főleg a községi csordákban látható, onnét származik, hogy a kizsgádzdank ritkán van annyi takarmányuk, hogy marhájukat kel- lően nevelhették föl.

Ezen a bajokból most szálalt igyekszik a kormány segítségül a községi s nyugat-vezető tenyészterületreket osztotta be a kizsgádzd a külföldi fajtákat jelölté meg, melyeknek tenyészését kívánatosnak tartja, továbbá, hogy a községekben az apallátzsgálatot hozta be s csak tenyészszárolvánnyal ellátott bikák hasz- nálásánál engedi meg s végre, hogy állattenyész- tésű feltegelőket nevezett ki, kik mintegy köz- vésűt kapcsolt képvényül az is csenevész- tenyészésről közzét. Ezek járnak meg a kormány részéről a szegényebb községek állattenyész- tésének anyagi támogatása, kiállítási díjak adományozása stb.

Mindez azonban csak lassan vezethet nyugati marhánk említett gyöngyéinek kiküzö- böséhez, ha több községi feltegelő vidéki állattenyészési egyesületek letekezésével nem mozdítjuk elő, ért utóbbiak sokkal nagyobb mértékben képesek a népnél az állattenyészés iránti érdeklődést felkeltetni, mint a kormány- intézkedések, miu an az egyesületi működés öngyelő színében, a kormányintézkedése- l, pedig kényezser gyánant tűnnék nála föl. Így vidéki egyesületek képzését az is csenevész- tés, hogy a ma nálunk lománnyal csak községeink, de vidékeinkben, tehát nagyobb körjébenben válna együttesítve, mert az egyelőre har- tarzó községek mind hasonló bikákat használ- naknak, miután a kibacszerzésé itt nem az egyes községekre, hanem a az egyesület vezetői lenne bízva.

Ezzel azonban nyugati jellegű marha- tenyészésünknek csak egyik, és pedig véle. é- nyi szem szerint hibánk hiánya kiküzöbölve, t. i. az, hogy a községi csordák megszűnése- nek zagyva keverék lenni, ellenben megma- radna másik hibánk, vagyis a sok csenevész állat, mert a mindennapi tapasztalat bizonyítja, hogy ott, ahol rosszul takarmányoz- nak, a legjobb bikák s a legokosabb tenyész- tésű intézkedések ugyóvalan hatástalannak u- radnak, míg eltérő esetben mintegy magától fejlődik az állattenyészés. Nem ok nélkül mondja tehát a német közmondás, hogy a fajta jobbik fele az állat száján megz be s fejte találja a szöget az amerikai gádzd is, midő azt mondja, hogy a szöget a szöget a siker titke az, minőleg, minőleg a kikücs- kesnek tartandán, hogy népies tenyészésünknel egyt oly nyomatékallt hasunk az oszkerü ta- karmányozás általánosítására, (és pedig nemcsak borjulevelők létesítésére, mint inkább a téli takarmányozás gádzdabá (tételére), mint a minő nyomatékallt gondoskodunk arról, hogy a községe csak jó bikákat használjanak te- nyészésükre.)

Nyugati irányú marhaállományunk egy- öntetlebbé tétele, vidéki jellegű létesítése s a csenevész állatok kiküzöbölése azonban nem lehet együttt feladatunk, hanem egyt oly fontos feladatunk az is, hoz, a kérdéses marha tejlőképességet fokozzuk, mert utóbbi még átvérth sem alkony, hogy a szeszlő fogás- mint szerkesztet gyíngött s egészézzet alásdó tenyészés ellen való ismételt fölhasználást indokolná, miután a szarvasmarha szervezete sokkal nagyobb tejlőképességet bír meg ve- zélyül nélkül, ha másfélellően tenyészteszerleten tartjuk. Hiszen az állag 350 kg. vagy jersey- marha egészésgeszenen van elismervetve, hogy évente 110-137 kg. vagy több zirt termel a tejlé; ugyancsak egészéssz marh-

nak ismerjük az angelit, mely 350—400 kg. őlesúly mellett évente 2000—3000 kg. (kivéve évenként 8000 kg.) tejet termel és egészségesnek mondják a hollandi marhát is, mely 600 kg. átlagos őlesúlyra 4000—5000 kg. (kivételesen 9000 kg.) tejet ad.

A nálunk elért átlagos fejések ugyszólván előlírnelen ezen számok mellett, mert legjobb tehéneseiteinkben rendszeren meg vannak elődve, ha a tehének 500 kg. őlesúlyra 2000 kg. tejet adnak évente. Kivételesen akadnak ugyan nálunk is kiváló fejések, mert pl. Bábólan egy szimmenthali tehén 7000 kg. tejet adott egy évben s a m.-óvári akadémiai gazdaságban többesével voltak aligai tehének, melyek 500 kg. őlesúly mellett 4000 kg. tejenél többet adtak éventik. De egészen véve mégis be kell vallanunk, hogy nyugati származású marháink tejlőképessége aránylag csekély, mi onnan van, mert nyugati szomszédaink nyomdokait követe, a tenyészkiválasztásnál mi is nagyon előtérbe állítjuk az állatok formáját, színt és egyes melles dolgokat, de nem méltjuk kellően tejlőképességet.

Németsországban elkecserezték a vita folyik most a kérdés fölött, melyet Post idézett elő a „*Formalismus*” ellen intézett támadása által habár a vita még nincs befejezve, előre lehet jósolni, hogy a két ellenetes nézet egybeolvadásával fog végződni s ezért idején levőnek vélem, ha mi máris egybeolvasztva őket, egyenlően jogosultnak ismerjük el az említett vita tárgyát képező két dolgot, t. l. az állati formát (belsőstréve s színt) is a tejlőképességet, mert ha ezt nem tesszük, ha pl. a legjobb származású bika- vagy őszborjút csak azért adjuk székre, mert valami csekélység nem tesszik rajtuk, akkor nem is számíthatunk arra, hogy marháállományunk tejlőképessége örvendően fog haladni.

Leggyakrabban vétünk e tekintetben a tenyészbírák kiválasztásánál, amennyiben azok többnyire csak formális vizsgálatuk meg, de származásukkal nem sokat törődünk, pedig a bika is örökli anyja tejlőképességét; hiszen mindenki tudja, hogy a tehének tejlőképessége nagyon tudunk a bika által hatni, de erre a legelőbb tenyészést csak a keresztelésnél gondol, pl. akkor, ha gyengén tejlőfejűből származó tehének jó tejlőképességű származó bikával párosít, míg a beltényésztésnél többnyire aznál átjuttat magát, hogy a hasonló vértű állatok hasonló tejlőképességgel bírnak s hogy a bika nem sokat változtat rajtuk. Tenyleg azonban ugy áll a dolog, hogy a tehének tejlőképessége a legjobb tejlőfejűjénél is örösi határok között változik, miután pedig a tenyészést most minden valaminek a tarka bikaörökösével, mert a nagy keresztet mást biztosan nem lehet nyereséggel fogás eladni, jó s rosszul tejlő teheneiktől származó bikák lesznek eladásra föllátva, melyek közül a verők mindenekelőtt a tetszetősebbeket válogatják ki, de ezek között akarhán van, melly származása, illetőleg anyja gyenge tejlőképessége miatt nem érdemi meg, hogy jobb fejűtehenekre használjuk, mert többnyire a kevésbé jó tejlő tehének szűk a leg-erősebb borjukat. Ezért azt vélem, hogy a bikától a bőven tejlő t-bentől való származást ép úgy meg kellene kívánni, mint ahogy megkivánjuk öle, hogy nagyobb ültentani hibákkal ne bíron.

Összefoglalva a mondottakat, nyugati marhatenyésztésünk fölföldünk vidéki állatok (tájajúk) létesítését, ill. jellegek részben már keletkezettek vannak, mert pl. a bonyhádi marhát annak mondhatjuk, szintűgy a vas-megyes is. Hasonló, de az említettekkel nem azonos jelleg-k létesítésére kell az ország többi részén is törekednünk. Ezt leghatározottabban egyleti uton érjük el s ezért marhatenyésztési egyesületek kelendők föllétesítését kívánjuk. Hogy minő irányba terjedjen a keletkezésű jellegeket, a berendező sorokban említett körülményektől, de legnagyobb mértékben a máris

létező marhaanyagtól függ. A tehéneseget (témendyképességet) ill. azelőg csak kombinált hasznováltásra fogunk törekedni, de ugy, hogy a legelőbb vidéken a tejlőképesség, egy gazdagabb vidéken azonban esetleg a hízeltség álljon előtérben.

A követendő tenyészjelárat illetőleg még jó ideig a keresztelésre szorunk, mert csak importált, vagy magas vérből álló beföldi (szimmenthali, pingauzi, borderes stb.) bikák alkalmasak apadtatónk.

Ugyazonon vidéken természetesen csak hasonló vértű bikákat fogunk használni. Idővel azonban függetleneünk kell magunkat a keresztelésről, illetőleg beltényésztésre kell átérnünk, mert marháállományunk egy gyorsabb állapotba meg s hamarabb válik egyöntetűvé. Végül még legnagyobb sajtú kell arra fektetnünk, hogy a néppel megértessük, hogy a marha jószág legnagyobban mértékben függ a kellő takarmányozástól, mely nélkül legjobb esetben csak félsikert aratunk.

Csekkó István.

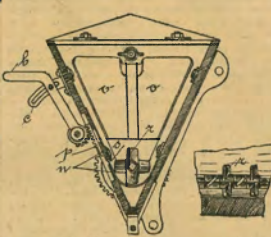
GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

A műtrágyaszóró-gépek.

(Egyuttal felelet több kérdésére).

II.

A Schloer-féle műtrágyaszóró-gépnél egyszerűbb szerkezettű a Dehne-féle, nálunk Kühne által gyártott tolórendszerű műtrágyaszóró gép.

20. ábra. Dehne-féle műtrágyaszóró-gép vetőszekrénynek keresztmetszete.

Ennek a szerkezete a háromszögkeresztmetszű szórószekrény valus fenekén végig n-utó kavaró s egyuttal szórótegyéből áll, m-ly hajtását a két járókerék agyán ülő fogaskerektől kapja. A szórótegyre, mely négy-szög-keresztmetszű s két darabból áll, kavaró

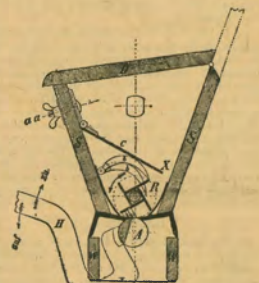

21. ábra. Dehne-féle műtrágyaszóró-gép.

testek vannak feltolva ugy, hogy a gép bal-oidáláról középig s jobboldaláról középig e szóró s kavaró testek szállító csiszgerezűen hajított szarjyai egymással szemközti irányba mozognak.

E szarjnak a műtrágyát kavarva tolja a szekrény hátsó falán végig nyúló és azelőg-sinek által határolt hasítóköz, melyen át kiszorítják azt a gépből.

A szórószekrény keresztmetszét, valamint a szórótegyre egy részletet a 20. sz. ábra mutatja. Itt látható az o szórószekrény valus feneké fölött levő r szarjvas kevrőtegyre, mely a műtrágyát az o azelőg-sinek által határolt s hasítóköz át — mely az ábrán csukva látszik — tolja ki. Az elszórando trágya-mennyiség a hasíték szélesség vagy tágabb állásától függ, melyet a fokokra osztott c veze-

22. ábra. Schmidt és Spiegel-féle műtrágyaszóró-gép vetőszekrénynek keresztmetszete.

tékben menő b emelvény fogaskerek és f fogas-rúd által lelet beállítani.

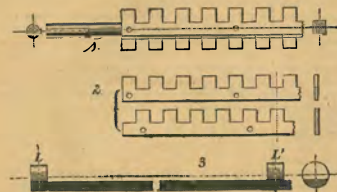
A gép szórótegye, mint említettük, két darabból áll s hajtását mindkét végén kapja. E két darab egymástól függetlenül is mozoghat. Miután a gép alacsony, a szélvédő deszkára szükés nincs. Állítólaj mindennemű műtrágyát egyformán jól szór, de a nyirkos műtrágyát nem szórja egyenletesen, mert nem csak ennek, hanem minden ilyen hasítóköz tolórendszerű szórógépek az a hibája, hogy toltaszarj a nyirkos műtrágyát péppé, szára gyúrák, a hasítóköz pedig ez a szár eltömi s ezzel vége az egyenletes szórás lehetőségenek. Az egész gép ábráját a 21. sz. kép mutatja. Szaraj, jól meg-örölt műtrágya szórására azonban alkalmas.

Hasonló elven, de más szerkezettel készült a Schmidt és Spiegel-féle tolórendszerű műtrágyaszóró-gép. Ennél a szóróláda fenekén van egy négyzárnyú toltótegy. A 22. ábrán látható a toltótegyre, mely fölött b kótrók hanem a szekrény falára akasztva, ezek felett látható még egy C csapalót is, mely azonban nem zárja el teljesen a szekrényt hanem x-nél rést há g. A szekrény S s H szorítóalatt, valamint F végoldalát D fedő zárja, mely nyitott állapot-

ban pontozott vonalak irányában fekszik. A szekrény fenekét két, egymáshoz tompaszög alatt álló sín képezi, melyek közt rést van hagyva. Ezen rést kinyitja, vagy elzárja a fenék alatt látható A tengely, mely azonban nem teljes hosszában körkeresztmetszű, hanem csak a gép végén, mint azt a körvonal jelzi. A szekrénynek résnyalán alatti része csak körívszelet-keresztmetszű, mint azt az

árynkozott rész mutatja. Ez a zárótengely a *H* állító emeltyűvel, ha az a nyíl irányban felfelé húzatik, elzárja a rést, ha pedig lefelé húzatik, kinyitja. A fémeket képző két szeglet-aczélisn alsó végeiről két *W* szélellező deszka lóg le.

A szórótengely és a zárótengely részleteit a 23. sz. ábra mutatja. Ezen a 1. sz.

23. ábra. Schmitt és Spiegel-féle műtrágyaszórógép szóró- és zárótengelye.

rajz a szórótengelyt felszerelve, a 2. sz. rajz annak egyes szórószárnyait, fészeszerűen fogozott vasbádoglapokat, a 3. sz. rajz a zárótengelyt mutatja nézeten és metzében.

Az egész gép rajzát a 24. ábra mutatja. E szerkezet létrés alapján nem nehéz megismerni a gép működési módját. Az *R* kavartengelyt a nagy járó kerékről induló fogaskerek közli művi hozza forgásba. A szekrénybe beöntött műtrágya nem kerülhet teljes tömegében a szórótengelyre, mert azt visszatartja a *C* csapóajtó s csak az *x* résen át juthat a trágya a szórókészülékre. Ezzel azt akarják elérni, hogy a kiömlő rész el ne tömődjék, szórókészülék szabadabban s így egyenletesebben működhessek. Mivel azonban a nyirkos trágya a szórószárnyak fögaira tapadva, azokat is eltömítheti, azért vannak a *b* kotrók felerősítve, melyek minden körülforgásnál váltakozva kotorják le a szórószárnyak fögaira tapadt anyagot. E váltakozó mozgásnál a *C* csapóajtó is érintik alul s azt ilyenformán folytonosan lengetik, emelgetik s ennek következtében a felette levő trágya úgy csuszhatik le róla, mint a rázos fenékű garatról a gabona s ilyenformán egyenletesen juthat le a készülőkhöz, az *X* nyílással meg nem torlódhatik. Ezen átérészt *X* nyílás nagyságának szabályo-

E gép, bár szerkezete elmésen van összejáratva és a száraz, poraleku trágyát pontos egyenletességgel szórja, a nyirkos trágya szórásánál szintén eltömődhet. Kapható *Schmitt és Spiegel* gazd. gépgyárában Halle-ban, Szászországban.

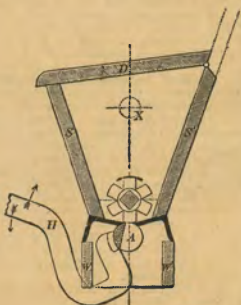
Ugyancsak *Schmitt és Spiegel*-nek van még egy tolórendszerű ily gépe, mely lenyegő-

26. sz. ábra mutatja. E három uőbbi gép elvén készült még egy egész sereg ilyenféle rendszerű műtrágyaszórógép, melyeknél a kiszórandó anyag egy a láda fenekén, vagy hátsó falán végre nyúló állítható hasítékon át hull ki.

Nem tartozhatik a közlemény keretébe mindezen gépek felsorolása, azért csak annyit, hogy vannak az e csoportba sorozott trágya-

24. ábra. Schmitt és Spiegel-féle műtrágyaszórógép.

25. ábra. Schmitt és Spiegel-féle műtrágyaszórógép keresztmetszete.

szórógépek közt olyanok, melyeknél a szórótengely helyett két egymással szemközti forgó, különböző átmérőjű és egymás előtt s felett elhelyezett henger végzi a szórás munkáját, melyek hengerét kaparkészülék tart tisztán. Ilyen pl. a *Klöpper*-féle hozzászórógép. Másoknál a szórótengelyt képhengerből áll. minő pl. a *Frischke* féle. De mindezek egyébként az előbbiekkal egy elven készültek.

Ifj. Sporzon Pál.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

135. kérdés. A földirtok eladása folytán felmondott haszonbérleti szerződés szerint a haszonbérlet tárgyát képező földirtok f. év szept. 30-án átadandó. A haszonbérletlen seprőczirok rendszeresen termeltek. Ennek betakarítása azonban szept. 30-ig nem lehetséges, mivel csak október közepén, vagy később szokott beérni. Már most a haszonbérlet tartozék lemondani az évről a jövővelmező czirok-termelésről — amiből he van rendelkezés — vagy az új birtokos tűrni, hogy a czirokföld csak a czirok rendes beérési és letakarítási ideje után adassék át?

A czirok az összes szántónak 6% -at teszi ki. A haszonbérlet 18 évről volt kötvő és a 8-ik évben mondatott fél. A cziroktermés 3 évről szóló szerződésnél fogva az évről is el van adva a haszonbérletre nézve a verővel szemben kötelezőleg. Az új birtokos részéről, semmi méltányosság nem lévén várható, a kérdés méltányos megegyezés kizárásával bírálandó el.

S. K.

136. kérdés. Alábbi rendelkezésekre álló takarmányból nagyobb súlyú göböljeim takarmányozását miképp állítsam össze; meggyezzen az összejáratás harmadik órájára szólna.

Továbbá répa hiányában szárított moslékkal kezdek kísérletet tenni, óhajtanám tudni, mennyire higitasam ezt.

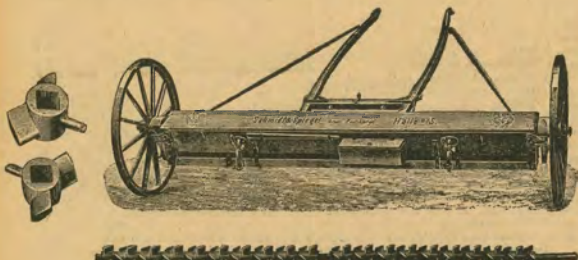
Rendelkezésemmre áll: napraforgópogácsa, tengeridára, szárított moslék bukócsó-széna. Miképp adjam ugyanazt a takarmányt a fejős tehénnek? Lehet-e a előbbi bérletnek a répat pótolni?

Z. J.

137. kérdés. 1. 1900 január 1-én haszonbérbe vettem egy birtokot s a szerződés egyik pontja szerint a birtokon termelt trágya a birtokon kibordandó.

Az előző bérletnek esem pontja így szól: a bérlet köteles a földet kellőleg trágyázni.

Kérdem jogi van-e előbbi bérletnek a trágyát az utolsó évben eladni? S ha ezt tette,

26. ábra. Schmitt és Spiegel-féle műtrágyaszórógép és keverőtengelye.

zására szolgálják az *a* szárnyas csvarok, melyek megmozdítása után a *C* csapóajtó feljebb vagy lejjebb toltató s ezzel az *X* nyílás is szűkíthető, vagy tágítható. A kiszórandó mennyiség szabályozására a kiömlő rész szűkítése, vagy tágítása szolgál, melyet az *A* zárótengely, illetve *H* állító emeltyű segítségével lehet változtatni.

ben hasonlít a Khüne által is gyártott Dehne-féle gépéhez. E trágyaszórógép szerkezetének keresztmetszetét a 25. sz. ábra mutatja, hol a szekrény fenekén a kavarszárnyakkal ellátott szórótengely látható. Többi részében ugyanaz mint az előbbi volt.

A szórótengelyt egészen és az egyes szórótesteket, valamint az egész gép nézetét a

követelhetek-e kártérítést? vagy követelhetik kártérítést a tulajdonos és mennyit?

2. Ezan helyetlenség az 82. oldali hazabuzetés, melyből 62 hold fele művelésre is lett adva, mely körülírny csak az átvételnél eszt tudtoma. A feles művelés ezen földek után az előbbi bérleket teljesen megműveltek egy 7 holdas száraz, lekaszáltak és behortak 18 hold rétet. Tekintve, hogy én teljesen be vagyok rendezve, vagy igazolván-marhával, mint család-eggyel elegendő számban, és tekintve, hogy én feles művelés földeket átvenni nem akarok, milyen kártérítési jogom van?

Fenti megjegyzésem, hogy teljesen be vagyok rendezve, arra czéloz, hogy én feles művelésre földeket ki nem adok, mivel elegendő erőm van azt magamnak kihasználni. B. M.

138. kérdés Miként lehetne a luczernamag közl az utútfagom kiválasztani? sem kézi rostánkn, sem luczernarostánkn nem választjuk ki. G. K.

139. kérdés. Egy lovam két hátsó lábán csüdösömröt vettem észre. Megnyoma, vizenyő daganatnak látszik. Ezt a vizenyő daganatot hogyan gyógyítom csüdösömr ellen. Mit tegyek vele? Sz. Z.

140. kérdés. Magról vettem, melyik a leggyorsabban növe a legjobb előősmőrmnek alkalmas féléselet? Hol szereshető az be leg-utjánosságban? Miképpen kell annak vetését eszközölni? A mag csíráztatásával hogy kell eljáráni? Mikor legelőszerebb elvetni?

Továbbá magról vetve, ákáczfaiskola mikor vetendő? és hogy legelőszerebb az ákáczmagot csíráztatni? R. B.

Felelet.

Felmondott földbérlet. (Felelet a 135. sz. kérdésre.) Az új tulajdonos nemcsak a méltányosság, hanem a szigoriu jog szerint is köteles túrni, hogy a haszonbérő, kiknek bérlete a tulajdonos személyében beállott változás folytán felmondatták, az által nemeltt szerződésről természet szeptember 30-ika után is letakaríthassa, mert a szeptember 30-ikára szólt felmondási terminus csak egy önkényesen választott nap lehet s nem az az irányadó, hogy az új tulajdonos melyik napot tűzi ki a bérlet visszabocsátására határidőül. A bírói gyakorlat szerint így esetben a bérő a bérletet a „quasiadopi év végeig” tartozik visszabocsátani, az az időpont pedig az egyes termények szokásos betakarítási időpontja szerint különbözik. Pl. épen a ciroknál későbbre esik.

A bérő jogositva van ezen utolsó évben is épügy, mint hármikor, bármily egyéves növényt termelni, tehát a cirok elvételését sincs oka tartózkodni s ez ellen az új tulajdonos kifogást nem tehet.

A vizenyőstakarítvány fontossága a marhahizlalásnál. (Felelet a 136. számú kérdésre.) A sejtkebe zárt (vegetációs) víz másépp hat a hízó állatra, mint a szabad víz, minő pl. a szeszmosléknak foglaltatik, vagy minő az ivóvíz, mert előbbi nagyobb mennyiségben rakódik le és nem fokozza az anyagcserét, míg utóbbi fokozza azt. Hogy az állat a vegetációs vizet nagyobb mennyiségben tudja lerakni, úgy magyarázható meg, hogy apródnoknál szivárványról ez, állandóan higitájaz állat vért, míg a szabad víz gyorsan jut a vérbe, de a vesék gyorsan ki is választják belőle. Ugyanezért másépp hat a vegetációs víz az anyagcsereire is, mert míg a szabad víz jelentékenyen fokozza a fűhérszerződést, az vegetációs víz nem teszi azt, minőfolyva kevesebb fűhérséget bont az állat szét, illetőleg többet takarít meg a lerakásra, ha vizenyőséget részben vegetációs vízzel fűdözti. Ennek tulajdonítható az, hogy a sok vegetációs vizet tartalmazó anyagokkal hizalt állatoknál több, de kevésbé izletes hús és zsír keletkezik, mint a tisztán csak száraz anyagokkal, pl. széna s darvali hizaltaknál, de ugyancsak a szabad víz határványai okozták azt is, hogy a szomját gerjesztő

anyagok, minő pl. a sok konyhasó, valamint a táplálék, minő pl. a langyos vízzel fűrésztelt dara, korpa, szárított, mosók, széklet, húsok a súlyt megadást. A friss szeszmosléknak eszközölt hizlalásnál is ezért kell az állatokkal több fűhérséget etetniük, mint midőn répvál, szombolozóval csalamádéval, vagyis oly takarmányfélékkel hizalunk, melyek vegetációs vizet tartalmaznak.

Ebből az következik, hogy a hízóállatoknál nem szabad a fűhérséget kevésbé részben fűrésztelt száraz marhákál pótolni, mert a víz ennél a táplálék szatbad marad s emiatt ép oly hátrányos hat, mint az ivóvíz, vagy mint a friss moslék, mely utóbbi szabad víz miatt nem olyan hatásos, mint a mennyiségének megfelelő száraz moslék. A répat tehát csak oly takarmánnyal lehet jól helyettesíteni, mely szintén sejtkebe zártva tartalmazza a vizet, hatólag vegetációs vizet. Az állatnak annak mesterségesen készíthetünk olyan, pl. széna vagy szalmacsészknak vízzel való leforrázás, vagy fűllesztés által, utóbbi alatt azt érte, hogy a sejtkeket friss vízzel kellően átvedesztve, deszkáldába tiporjuk s 2-3 napig erjedőn hagyjuk. Akkor ugyanis a víz részben a sejtkebe sejtkebe ivódik s emiatt hasonlóan hat, mint a vegetációs víz. Aki azonban errel vagy a leforrázással restel veszdődni, annak azt ajánljuk, hogy fogja göblyéit tisztán csak száraz takarmánnyra, de ne adjon nekik táplálékot. Ugyanez áll a fejőstehenekről is.

Csekk.

A talajelő fertantása bérleti viszonyban; felesművelés. (Felelet a 137. sz. kérdésre.) 1. Ha a birtok behozonyíthatólag rá van szórvára a trágyázásra, a volt haszonbérőnek szerződéseszerinti kötelessége volt az kelőleg trágyázni, ő azonban ennek dacára a trágyát eladta és a birtokról elhordatta; szerződésszegést követelt el s kártérítéssel tartozik. Kártérítési igénye csakis a tulajdonosnak van, mert a két haszonbérő egymással szemben jogban állnak a trágya ellenében a birtoktulajdonosnak. A trágya értéknél visszatérítésében áll. Ha perre kerül a sor, szakértőkkel kell megállapítani, hogy a birtok genge termőereje mellett a trágyát nem nélkülözheti hátrányos következmények nélkül.

2. A bérő, ha ilyen a szerződésben is nem köteleit, feles művelésre kiadott buzavetést átvenni nem köteles. Ha át nem veszi, illetőleg az átvételt megtagadja, kártérítési igénye van a tulajdonos ellen a földekre esz haszonbér visszatérítése és elmaradt haszna erejéig. A felesleket azonban ki nem dobjatik, mert azoknak joguk van benmaradni a takarításig, ha egyébként viszon jutottak a földekre. A tulajdonos viszon kártérítést követelhet a volt bérőről, mert az ojjasmi fölött rendelkezési jogát át nem vette.

Utútfagom ki-álasztása luczernamag közl. (Felelet a 138. számú kérdésre.) Olyan rostla, mely az utútfagom a luczernamagot ki tudná választani, nincs. Legálább mainaipig még nem jött ki ilyen rostla a gyárból. De valószínűleg nem is sikerül ilyen egyhamar készíteni. Mint azt kérdéstevő bizonyára gyakorlatból is ismeri, az utúfi (Rantago lancaolca) magja úgy alakítja, mint sulyára és nagygyára néve állt át a luczernamagotól. Epen ezért, mivel alak-, suly- és nagygyúknálbőzött nincs, illetve nagyon kevés van, a szétválasztás mechanikai után egyelőre nem lehetséges.

De nem oly nagy baj ez azért. A luczernamagot együtt elvetett utútfagom egyrésze egyszerűen kiköszöl, de luczernáról, de luczernáról a luczernamagban az utúfi csak akkor határványosodik el, mikor már a luczerna kezd kivátnálni. H. pedig idejében kaszálják a luczernát, az esetleg kifejtődő luczerna sem tud magba menni. Gépekkel ezen a bajon segíteni nem lehet, itt csak a korai kaszálás segít.

L. S. P.

Lovak csüdösömrje. (Felelet a 139. számú kérdésre.) A leírásból a betegség határozottan

nem állapítható meg. Valószínűnek látszik, hogy a lo hátulós lábán mutatókó genyendő sebek az u. n. csüdösömr következtében fejlődtek és lehetséges, hogy a lábak vizenyős botrótnekedése is ennek a következménye, azonban nincsen kizárva az sem, hogy valamely más belső megbetegedésben szenved az állat és azért ajánlatos a beteg lovat állatorvosnak megmutatni, ki aztán közvetlen vizsgálással alapján a betegség lényegéről határozott feleletet fog adni. Amennyiben a megbetegedés egyelőre csüdösömrnek bizonyítva, akkor ilyen időt esetekben a pokoloknál 2-3%-os oldata szokott jó szolgálatot tenni. A hátulós lábak gonos lemosása után a sebeket 3%-os pokololdattal mártott vattával jól ki kell törölni, aztán a sebeket valamely fertőtlenítő anyákkal porral (áiro, tannofom, xerofom stb.) behinteni, végül vattával befodni és a lábat beporítani.

Ha a sebek ilyen kezeléssel begyógyultak, akkor 20%-os bőrvazelinnel kezeléssel kenhető a beteg bőr s a pórkők leválása után a láb masszálása, pályázása, a lo jártatása a daganat lepadására vezethető. Dr. P. B.

Magról nevelt előősmőrm. (Felelet a 140. számú kérdésre.) Előősmőrm-készítéshez a gyárosok a legelőre alkalmas magot választanak, amelyek gyorsan nőnek; gyökérsarjakat nem nevelnek, a metszést, nyírást és megfűjtást jól túrik; kellő gondossá mellett fel nem kopaszodnak és végül többé-kevésbé állók. Ezen feltételeknek megfelelően pl. a svéd növényozásra, a mezei juhár, a tiáksé lepényfa, a molchura aurantiaca (meleg, védett fekvésben) a tannozsók, a gyertyánfa, az erdei juhar, a thujafa és az oper- vagy szerfia s még mások. Hogy a felsoroltak közül melyiknek köze melyik válnék be: azt az égjai, felvén és talaj fönyelembe vételével méltóztassék ön maga eldönteni, mert mi az ottani viszonyokat nem ismerjük. Hiába ajánlok akarmelyik füveg vagy sejtkebe, ha annak tenyésztésfeltételei nincsenek meg a föld meg prosperitása. Magról helyett pedig ajánlatosabb lesz késs csemetéket vásárolni. Ezek aránylag olcsók és sokkal hamarabb fog célt érni, mintha magvetéssel bajlódik.

Végül az ákáczmagvetésről épen e lapok 15. számában a 271. lapon adtuk egy kimerítő utasítást, tessék tehát azt elolvasni.

A. D.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Franciaország. A jövődelmi adó reformja. A Cailloux képviselő jövődelmi adót módosított törvényjavaslatát, mely eddig is sok helyeken a külföldiek, a hat folyamán fogja a képviselőház tárgyani, alá venni. Az új törvényjavaslat szerint az általános jövődelmi adó évente 310 millió frankot juttatna a kincstárba s ez az összeg helyettesíthető azt, melyet eddig a kormány különböző adók címén szedett be. Ezek az adók a jövőben vagy töröltetnénk, avagy részben, sőt egészen is a megkötés, illetve a közzétevéssel engedélyeznénk a jövőben adózat, hogy az ingó és ingatlan vagy tulajdonosra egyaránt, ép úgy, mint az ipar s kereskedelmi vállalat, az állami, vagy magánhivatalnok — sőt a nyugdíjazottak is. A jövődelm 4/6-a eszék adó címén a kincstár, csakohgy megjegyzendő: a kis adófizetők tartózkodási helyük népességzámára szerint nem fizetnek semmit! Így a kinek 1000 frank az évi jövődelme s 200 a lakal bíról helyégen tartózkodók, olyan, kinek 1200 frank a jövődelme s 2000-41 5000 lakal bíról helyen lakik; 1500 franknál 3000 lelket számoló helyen van, 2000 franknál, 30 ezer léleknél népesebb városban s 2500 franknál Párisban — adómentes polgára lehet hazájának. Tegyük fel, úgy Párisban tartózkodó emberek 15000 frank évi jövődelme-van. Műtán 2500

frankny jövedelme teljesen adómentes lenne — a 4%-ny jövedelmi adóra csakis 12500 frankja után vetetnék ki. Az adókules ugyancsak mint a szentalkalmaztatott, a vidéki országok lakóihoz szemben is. Az adómentesség hivatása leendő az adózó polgárok jövedelmének kikapcsolása, mely teendőjök a voxális, talokadás a személyes ügyekre való ártás nélküli leszek kötelesek végelni.

Az egyes kerültek székhelyén különleges adó-biztosítók szervezeteinek, melyek előtt helye lesz az adófeladásnak. Az adómenteseknek, kik egyéni vállalkozók, 45 óta tartózkodnak az országban, akik jövedelmüket hazajövedelnek kapják, nem fizetnek adót, de azok akik jövedelmüket Franciaországból kapják, még akkor is adóztatnak, ha a külföldön tartózkodnak.

A *Külöldi kongresszusai* Mullokori szemléltetés megemlékezik már két kongresszus idejéről, az alkalmakkor helyén levőnek látjuk folytatni a programot, mert tudjuk, hogy olvasónk közül is sokan szándékoznak egyik-nemkül részt venni. A *bor-, seves- s tükörkereskedők nemzetközi kongresszusa* június 10-11-21-ig fog megtartani a földrajzi társaság termeiben (B. Saint-Germain 184). A kongresszusok programját szük keretű közzétesszük. Tulajdonképp öt dologról lesz szó: A foglaltsági adóról, a szállítási, egészségügyről, törvényhozásról s a statisztikáról.

A legutóbbi határozatok szerint a *nemzetközi méhézeti kongresszus* szeptember hó 10-12-én között fog megtartani. Ez a csoportos osztály kerül tárgyalni a két kongresszus a tulajdonképpeni méhézet, s még szöveg s letelekna, a méhézet technika, a méhézet-egészség szakatlansza, a méhézetért érdeklő törvénykezés s a statisztika.

Kik a kongresszuson részt akarnak venni, forduljanak a szervezőbizottság titkárhoz, Emile Caillet urhoz (33 Rue du Docteur-Blanche) Paris-Anteuil.

Nemzetország. A mezőgazdasági tanács XVIII-ik nagygyűlése. A német mezőgazdasági tanács a múlt héten tartotta a kormánykijelöltéinek jelenlétében 28-ik nagygyűlést, melyen ez alkalmakkor a Bundesrath is képviseltette magát. A tisztán agrárius érdekeket érintő sok kérdés közül főleg az új vámtarifa-tervezet megbeszélése kellett általános érdeklődést. E tárgyat illetőleg *Wangenheim* báró terjesztett elő javaslatot, melyben azt hangsúlyozta, miszerint a német termelésnek nincs előnyére, hogy egyes államokkal „legkedvezményesebb” szerződésre lépjenek, hanem a francia szeszmet állítja az elfogadásra, mely minimális és maximális tarifákat tart fenn. A gazdaságban azon véleményét táplálja, miszerint a mostani kereskedelmi szerződés lejárta után az *összes gazdasági termékek* után felemelt vámtarifák léptetésnek élethe, mert azt óhajtja, hogy a mezőgazdaság ezután is dierképes maradjon. A tanács általános véleménye az, hogy bízzunk meg az egyes termékek után szeszdendő vám-tarifa magasságának megállapításával.

A tanácskozás során arra a megállapodásra jutottak a szónokok, miszerint az új szerződésalkötésnél arra kell tekintettel lenni, hogy a hatalmat nem a hadsereggel zömvél kell érvényre juttatni, hanem közigazgatás után is. Eppó azért választást idézni kell, ha a törvényben is alacsony tarifák mellett maradszunk.

Dr. Pasche azon véleményének adott kifejezést, hogy éppen most, az új kereskedelmi szerződésalkötés előtt fontos és szükséges, hogy a német-gazdák a külföldön, főleg a tengerentúli államokban állomásozó *szabvány gazdasági tudósok* tanácsadásának részesíttesszenek.

Közönetet szavaz a kormány, hogy a gazdasági tanács 1883-ik évi határozatát megvalósítsa s a nagykövetségek mellé gazdasági tudósokat rendel. Szükségessé tartja azonban, hogy a konzultácók beküldendő jelentéseikben terjedelmesebben szöjljanak a külföldi

eredései s mezőgazdasági viszonyokról s hogy egy a konzuli, mint a gazdasági tudósok jelentései a belügyminiszterium ad hoc hivatalában feldolgoztassanak. E hivatalban egy *mezőgazdasági szolgálat felállítását* kéri, melyben a beérkezt jelentések alapján a szükséges egy a kivétel, mint a behozott árukhoz közvetlen felvilágosítást nyerhetne. A hivatal tudósait rendszerint megjelölő folyóiratban ismeretnek, mely a gazdák között mérsékelt előzetes mellett terjesztették. Ilyformán a konzult, valamint a gazdasági tudósok jelentéseit gazdálkodók minden rétegben elterjednek.

Szerbia. A kereskedelmi viszonyok Németország Magyarországgal. A szerbiai osztrák-magyar konzulátus jelentése szerint kereskedelmünk Szerbiában egyrészt kereskedők köznyere, másrészt a német kereskedők hatalmas tárgyalásai miatt nem tud felvirágozni. A szerb iparról törvény tudvalevőleg mindaddig, míg ipari s gyári telepeket létesítenek, bizonyos kedvezményeket s szabaddalmakat nyújt — ezeket majdnem kivétel nélkül mind a német ipari s tőkeközorainok halászsákak el. Pedig ami ipari termékeinknek mintegy közvetlen piacára még létezik Szerbia, tényleg azaz is válnék még most is — a 12-ik órában — ha illetékes körszék s tárgyra nagyobb figyelmet fordítanánk. Szerbia a szó szoros értelmében el van árszva a német kereskedelmi ügynökök rájött, kik nemcsak az ipari, hanem a gazdasági ipar terményeinek is piacát biztosítandó.

„Igaz tevékenység” folytatnak adent. Az osztrák-magyar kereskedők ügykeirel állig találkozhattak odalent — ok a konzuli jelentés szerint inkább a meghízatlan elemek paktán, melyek természetesen a magyar érdeket igyekeznek előtérbe helyezni. Kereskedelmi szervezések tehát hiányos a Keleten, ennek tudható be, hogy ha egyszer valaki hozzájut valamely rendelkezéshez, a fizetési feltételek oly

kétségbeesztők, hogy akarra, nem akarra, le kell mondania az üzlektételest.

Huszállitás külföldre.

I.
Az OMGE. Állattenyésztési és Állatgyógyászati szakosztálya f. évi január 10-én ki-merítően vitatta meg a külföldre való huszállítás kérdését, melynek végeredménye az, hogy ezen nagy horderűjű tárgynak bővebb tanulmányozására egy szűkebb körű bizottság küldetett ki.

A bizottság működése dacára czélserűen látszik a kérdéssel a nyilvánosság előtt is behatoló foglalkozni.

A *„Kütelek”* 1899. évi október hó 18-án megjelent számában ugyanezen kérdéssel *Dr. Hutyna*, az állatorvos főiskola rektora, az 1899. jan. 10. és 11-én a német birodalmi *Jelenlegye* Pál szakosztályi előadó foglalkozott. *Dr. Hutyna* nézte az, hogy a friss és vágott húz kivételre Németországba lépések és kísérleteket kellene tenni.

Nehéz ebben a nagy horderűjű kérdésben biztos alapon helykedezni a s követendő utat határozottan kijelölni, mert a mint az 1899. jan. 10. és 11-én a német birodalmi gyűlés tárgyalásaiából kitűnik, Németország kormányza azon meggyőződésben van, hogy a huszány csupán jelszó, melynek védelme alatt némely körok, főleg a mészárosok, saját érdekeiket jobban védeni és a helyzetet jobban kikeményesíteni óhajtának, a mért a bevétel megközlényeséről szó sem lehet. Erre esztendő bizonyított a német birodalmi gyűlés elő legutóbb benyújtott huszállítási törvényjavaslata is. Másrészt bámulatos a vágott-huszevitelenek óriási emelkedése az utóbbi években épen Németországban.

Elő sorban közölnöm kell Németország teljes huszevitel országok szerint:

S z á r m a z á s a

	1893.	1894.	1895.	1896.	1897.	1898.
	m é t e r m é z a s a					
Észak-amerikai Egyesült-Államok	77,678	142,261	168,354	142,366	272,759	472,142
Oroszország	28,520	22,087	35,067	16,255	21,220	20,070
Ausztria és Magyarország	20,118	17,499	14,072	11,130	14,440	16,441
Dánia	14,733	15,566	21,108	33,206	44,779	112,264
Németalföld	7,794	51,889	72,839	44,024	103,325	178,231
Nagy-Britannia	5,998	9,313	10,018	9,033	9,997	8,787
Franciaország	1,204	1,154	867	896	6,072	7,312
Brit-Ausztrália	1,622	7,153	1,588	542	329	4,235
Argentína	1,720	854	870	528	533	—
Brázília	131	99	118	52	39	—
Uruguay	1,056	960	662	1,073	572	—
Svédország	1,578	2,460	2,554	2,711	1,181	2,103
Belgium	324	1,396	1,455	1,516	2,186	—
Svájc	641	860	838	640	1,073	1,240
Olaszország	176	210	272	294	368	—
Szerbia	1,794	1,740	1,336	2,467	41	—
Hamburg szabad kikötő	73	6	11	7	13	—
Más országok	358	310	354	139	115	—
Összes bevétel	166,008	275,880	331,971	296,956	479,940	835,963

(az emelkedés 500%.)

Értéke a bevitt husnak márkában	14,500	24,856	27,188	21,213	43,213	69,689
Egy q. hus került márkába	87,7	90,2	81,9	78,7	94,3	83,4
Egy q. hus került friha (a Mk. = 60 kr.)	52,62	54,12	49,14	47,22	56,58	50,04

Amint tehát ezen adatokból kitűnik, Amerika, Németalföld és Dánia huszevitelre igen erősen emelkedett. Velük alig versenyezhetünk, mert Berlini 52,62, Szentpétervári 49,14, 47,22, 56,58 és 50,04 frtos árkánál q-onként, az majdnem lehetetlen, midőn Budapestben is nagyban 36—38—40 frt sőt 48 és 50 forint; a vásárcsernyokban pedig a hátulja 52—58 frt és az eleje is 48—51 forint, a vesepecsenye pedig 70 frt és azon túl.

Figyelmet érdemel *Szerbia* bevitele, mely 1893-ban még 1,794 drbot vitt ki és kivitele 1898-ban már teljesen megszűnt; azon Szerbia, mely Budapestre pl. 1896-ban 54,344 darab

állatot hajtott fel és utána mintegy 65—70,000 darabot. Szerbia már Bécsbe sem bírta a felhajlást, annál kevésbé Berlinbe.

Ha tehát Szerbia sem találja meg számadást, midőn pedig pl. 1890-ban a budapesti marhavásártér: Árk I. oszt. ökrre 22—30 frtot tettek, a II. oszt.olyágyura pedig 16 frtól 22 frtot; ellenben a magyar ökr az I. oszt. 28 frtól 34 frtot kell ugyanakkor a vásáron s a II. oszt. 24 frtól 29,5 frtot a felhajlathoz árval, akkor kérdés, hogy a drágább magyar árvala brunk-e egyáltalán versenyezni.

Állattvitelünk közlőben igen változó volt idők Németországban, mert kivittünk és eszenen i

1893-ban	4,677	darabot
1894-ben	25,496	"
1895-ben	16,200	"
1896-ban	16,684	"
1897-ben	20,328	"

Osztárk-Magyar-Monarchia kivitt:

októrt	tehenet	fiatalmarhát	összesen	
a	r	a	b	
1889-ben	9,724	19,089	10,446	39,259
1893-ban	18,535	12,088	6,059	36,482
1895-ben	43,799	47,013	32,317	123,129
1897-ben	39,852	28,450	21,725	81,937

Ezekből az tűnik ki, hogy ezen közös kivitelben Ausztria 1895-ben 106,455 darabbal vitt ki többet Németországba mint Magyarország, míg 1897-ben 61,609 darabbal, a mi teljesen feltöltött a mi kivitelünk nehézséget.

Azokban a *huszevitel* még rosszabb arányt mutat nekünk, mert Németországba volt a *huszevitel* összesen:

1889-ben	11,549	tonna,
1893-ban	18,601	"
1895-ben	33,197	"
1897-ben	47,986	"

Osztárk és Magyar-Monarchia bevitt:

1889-ben	1,695	tonnát = 14.7%
1893-ban	2,012	" = 12.2%
1895-ben	1,407	" = 4.22%
1897-ben	1,464	" = 3.08%

Ez igen erős hanyatlás!

Nem szabad szem elől tévesztetni azt sem, hogy Németországnak kivitele is volt huszban, még pedig:

1889-ben	14,953	tonna,
1893-ban	3,703	"
1895-ben	3,134	"
1897-ben	3,886	"

tehát nagy huszhiány még sem lehet.

Magyarország összes kivitele volt állatokban:

darab	forint értékben	forint	
1895-ben	247,175	49,685,805	dbja 201
1896-ban	238,431	43,141,557	" 181
1897-ben	247,375	40,873,984	" 165

Ez is azt mutatja, hogy a huszárk hanyatlának, a kivitt darab állatira vonatkoztatva. Levonva ebből a németországi kivittel, mint-hogy kivitelünk csakis Németországba és Ausztriába volt, marad az *Ausztriába való kivitelre* 1895-ben 230,975 darab,

1896-ban	221,747	"
1897-ben	227,047	"

vagyis kivitelünk eltérőleg részesedett Németországba, — amint azt előző már láttuk.

Teljesen elismerem, hogy épen ezen viszonyban rejlik annak nagy részében, mert egyik oldalán: tűz, a másikon: víz, mert Németország öntudatosan védeni akarja állattenyésztését, — Ausztria ellenben önző szándékból, csakis saját érdekében kieltölgésére, a szerb, a román és az orosz marhának törekszik minden áron kapukat nyitni ellenünk, mintha Magyarország nem is volna ebben és a vele való közöségben érdekelt. S mert az előmarha behozatala, mégis több nehézséggel jár, de mert a fennálló törvények sem módosíthatók egykedvűen, ezért a huszevitel akarja forszírozni ellenünk.

Épen azért kell igen óvatosan és körültekintően eljárni és a huszevitel ügyét nem csupán a gazdák magánügyének tekinteni, hanem a kormány egyik legfontosabb feladatává avatni.

Hogy teljes képet nyerjünk az állatforgalom fejlődéséről, azt kell még tudnunk, hogy *Németországba az összes forgalom ott állatokban 1897-ben:*

Növédek-marha 2½ évig	Bevitel	Kivitel
Tehenek	71,923	4,966
Őrök	73,788	2,838
Bika	51,282	3,951
	5,977	375

Összesen 202,960 12,130

A bevitelből esett Magyarországra 20,328 darab, mely azonban azóta már csökkent.

Magyarország kivitelét előállatokban — az állattenyésztésügyi szigorú szabályok is erősen gátolják. A huszevitelre pedig nem vagyunk berendezve. Eltekintve a már közzétett előtérőről, Amerika versenyevel Németországra a versenyt fél nem vehetjük — főleg a huszszállításnál.

Amerika kivitt Európába pl. 1897-ben:

marhabúst . . .	33.5 millió doll. értékét,
másnémeti húst . . .	11 " " " "
sertésbúst . . .	3.5 " " " "
sonkát . . .	16 " " " "
szalonnát . . .	34 " " " "
zsírt . . .	29 " " " "

ezesit összesen 127 millió dollár értékét, melyből Németországba csupán 10.88 millió dollár értékű szállított; vagyis 8.57%-ot. Ha figyelembe vesszük, hogy Amerikának 45 millió a szarvasmarhaállománya, Németországnak pedig 18.5 millió, a Magyar birodalomnak ellenben 5.5 millió db, ebből azt sejtethetjük, hogy ha még komolyabb versenyre kerülne a sor, minden bizonyosan itt is mi lennénk a gyengébbek, mert míg 1000 lélekre Amerikának 63 db szarvasmarha esik, addig Németországnak 35 db és a Magyar birodalomnak 30 db.

Ezen adatok mind azt bizonyítják, hogy ha ma versenyezni tudnánk is, de ez is csak ideig-óráig volna talán lehetséges, mert Amerika pl. az 1895-iki 344½ millió angol font marhabúst összesen kivitt ugyanakkor 1,092 millió a font sertésbúst, míg 1896-ban kivitt 372,461 db szarvasmarhát 34.5 millió dollár értékben, míg zsírt, húst és szalonnát 125.3 millió dollár értékben.

Ha tehát Amerika azt látja, hogy vele szemben a marhahúsa névze a konkurrenzia erősödik, rögtön a nagyobb számban rendelkezésre álló sertésbúst csinál nagyobb exportot és hozzá leszállított áron, mert sertésállományra közel 40 millió db — mindaddig, a míg a versenyt nyakáról le nem rúnta, amint azt ottthon, Amerikában is megteszik Swift & Co., Armour & Co., Nelson, Morris & Co., G. H. Hammond & Co., Schwarzschild & Co., Cudahy és James Doid & Co. huszeg milliómások.

A chicagói marhavásáron 100 angol font elsőulynak az ára volt:

dollár	forint	forint
1878-ban 4 40 = 10.60	vagyis q-j-a = 21.20	
1882-ben 6 25 = 15.62	" " " " = 31.24	
1889-ben 3 90 = 7.75	" " " " = 15.50	

Itten ártakal versenyeznit azt hiszem nehezen lehet. Hozzá jön még az amerikai rendkívül olcsó szállítás, mert Amerikában a 13 legnagyobb vasuti társaság vonalán az átlagos szállítási díj mértőföldenként volt:

1865-ben 3.08	ets volt = 7.7 kr.
1870-ben 1.80	" " " " = 4.5 " "
1890-ben 0.77	" " " " = 1.92 " "
1893-ban 0.76	" " " " = 1.9 " "
1896-ban 0.8	" " " " = 2 " "

A hajdít volt 100 angol fontonként *New-York-Hamburg között 1889-ben 0.78 Márka = 46.8 kr., 1896-ben 0.37 Márka = 22 kr.*

Ezen olcsó fuvarételekkel szemben a fuvardíj tonnáknént:

Franciaországban	5.5 kr.
Orosz	6 " "
Olasz	6.25 " "
Német	6.5 " "
Angol	7 " "ig

gondolom nálunk nem tonnájra, hanem métermázsájára 3 kr., ugy hogy pl. Budapestről

Hamburgba a buza szállítása 1876-ban 2 frt 40¹/₂ kr. volt, Berlinbe pedig 2 frt 5¹/₂ kr., és Bécsebe 80 kr. *Ez igazolja, hogy a huszevitel kérdése, melynek belevég a kormányzati tevékenységbe és így előreléni tarthatóak is.*

Az sem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy Amerikában általában a marhaállomány:

1870-ben 13.7%-át tette a farkom tökéértékének 499 millió dollár értékben;

1880-ban 12.4%-át tette a farkom tökéértékének 374 millió dollár értékben;

1890-ben 12.8%-át tette a farkom tökéértékének 484 millió dollár értékben; vagyis az állattészám szaporítása erőteljesen halad előre.

Németországban volt a szarvasmarhalétszáma:

1873-ban	15,776,000	db.
1883-ban	15,785,000	"
1892-ben	17,655,000	"
1897-ben	18,490,000	"

itt is nagyul helyezték a marhalétszám emelésére.

Magyarország statisztikája 1884-ben 4,879,000 db szarvasmarhát mutat ki, mely az 1895-ben 5,820,000 db-ra emelkedett, összes állatállományát volt a mint említtettem 1896-ban 247,375 db, Ausztriába ebből ment 215,547 darab, — melylyel szemben a behozatal volt 63,034 darab, vagyis a tényleges kivittel volt 175,341 darab, mintegy 30 millió forint értékben volna lenne tehát kivitelünk, ha a behozatal hozánk megváltoztatnánk; így ha Ausztria mindent utunkba rakna, akkor is ezen mennyiségű kivitelnek megkönyvítéséről kellene gondoskodni. Ha tehát még 25% értékesítésnek mutatkoznék a német piacra, akkor ez 7.5 millió font lenne ki. Erre kellene fedezetet találni és teremteni.

Ezen statisztikai adatok ösmerete után áttérhetünk a német birodalmi gyűlésnek 1899 január havában tartott tárgyalásaira.

Lücherer Andor.

(Folyt. köv.)

Bálintffy Pál †.

Kézi-szentleleki Bálintffy Pál e hó 24-ikén váratlanul elhalt.

A megboldogultban az Országos Magyar Gazdasági Egylet egyik legrégibb választmányi tagját, a gazdaszisztek országos egyesülete alelnökét, alapítóját és árá volt főtamászt vesztette el. De méltán gyászolt őt elhunytja miatt a gazdaszisztek nyugdíjintézete is, melynek megalapítására őhervadhatalan érdemeket szerzett.

Kiváló szakutadása és gyakorlati érzéke, a közügyekért való buzgalma és a puritánságig menő egyszerűsége juttatták őt társadalmi és köztérben kibőcséleshez és közzseretethez. Gróf Károlyi Sándor hű gazdasági tanácsadója vesztette el vele s a gazdaszisztek intézmények egy kipróbált s nehezen pótolható jó barátot. A megboldogultól lapunk mai számának mellékletében, a „Gazdaszisztek Lapja” emlékeztet meg bővebben.

De megilleltőde vesszük ki mi is a kegyelet adóját és sirdombját fáji szívvél vesszük körül.

Legyen könnyű neki az a föld, amelynek oly igaz, hű munkása volt!

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	
Az OMGE. Ismétlése.....	501
A földmívelésügyi vita nagyai.....	502
Hosszúléletű külföldi.....	506
Bálintffy Pál F.....	510
Állattenyésztés.....	
Nyugati jellegű szarvasmarhatenyésztésünk.....	506
Gazdasági gépezet.....	
A műtrágyaszórógépek.....	506
Levegőkörnyezet.....	507
Külföldi szemle.....	508
Vegyesk.....	512
Kereskedelm., üzemi.....	512
Budapesti gabonatorlasz. — Szeeszlét. — A központi vásárcsarnok átújratása a nyarban (en gros) előlött díjmentesítéssel kiegész. — Állat- és áll. — Budapesti szarvasmarhavásár. — Budapesti juhvásár. — Bécsi végvármarhavásár. — Bécsi szarvasmarhavásár. — Bécsi sertésvásár. — Bécsi juhvásár.....	514

A m. kir. mezőgazdasági múzeum nyitóméltósága a VII. ker. Keresesi út 72. szám alatt átadott megtekinthető a hétfői és az örméket követő napok kivételével:

naponként 4. e. 9 órától 4. u. 1 óráig.

Hétfői és az örméket követő napokon a múzeum van.

A múzeum látogatása ingyenes.

A legközelebbi vilámapos-kecsingéltől a Kereseti-uton a városból jövet VIII. ker., Alsó-örndör utca sarkán, a városba menet VIII. ker., a Kenyérmező-utca sarkán van.

Eljegyzés. Schöffer Nándor, az OMGE. tagja, a munkái uradalmi főnöke, a helyi vezeti igazgató eljegyzte I. h. 15-én Gros Margot, Gros Ákos nagy-bérlő leányát Sándorral.

A párisi VI. nemzetközi mezőgazdasági kongresszus előkészítő bizottság gróf Zsele-ének főnöke elnöke alatt I. h. 23-án ülést tartott a Kürtelen. Jelen voltak: a földmívelésügyi miniszternek kiküldöttjei: nemes-kéri Kiss Pál, államtitkár, báró Malcoms E. James, min. tanácsos és dr. Hampel Antal; a „Szövetség” kiküldöttjei közül: Beó Albert, dr. Rodiczky Jenő, gr. Széchenyi Imre, Rubinek Gyula előadó és de Poltner Bruno jegyző; továbbá jelen voltak: Paikert Alajos és Szilassy Zoltán. — Az ülés megnyitása után de Poltner Bruno az alakuló gyűlésen hozott határozatok végrehajtásáról beszámolt, a bizottság kimondta, hogy a kongresszus elő-terjesztendő munkalát legkésőbb május 1-ig elküldendők úgy, hogy azokat a párisi rendező bizottság a többi munkalátok keretében ki-nyomathassa. A Párisba rendezendő írások ki-rándulása egyben pedig azt határozza, hogy a kirándulást június hó végén megtartják és ez úgy további vezetésefel Rubinek Gyula előadót bizza meg. Végül Paikert Alajos ter-jesztő elő indítványát, mely szerint nemzetközi gazdaszövetség volna létesítendő oly módon, hogy a világ összes kulturálisainak or-szágos jellegű gazdasági test-lelei szövetségé-vel lépnek egymással szembe, hogy kifeje-zésére és érvényre juttassák a világ mező-gazdasági érdekeit s közösen megvitassák mind-azokat a nagy kérdéseket, a melyek a mező-

gazdaságot érintik és azzal kapcsolatban van. A bizottság kimondta, hogy az eszmék melegen pártolják, de mitán az még kellőleg előkészítve nincsen, nem tartja kívánatosnak a javaslatnak a párisi nemzetközi mezőgazda-sági kongresszushoz való beterjesztését. Ebből kifolyólag az előkészítő bizottság az egész ügyet szélesebb körű és alapos előkészítés cél-jából pártolólag ismét átteszi az „OMGE.”-hez. Pozsony megis szövetkezik. A „Köztelek” február 24-iki számaiban „Vegyesk” címmel „Pozsony nem szövetkezik” címmel egy közlé-ményünk jelent meg, amelyet most szivesen rókérünk, amennyiben, mint értesülünk: Pozsony megis szövetkezik! Az egyesület igaz-gató-választásának ugyanis a múlt napokban, — I. h. 10-én — ülést tartott s a többek közt tárgyulta a „Tallós Gazdakör” kérvényét is. A gazdakör bejelentése, hogy a község gazdasági hitel- és foggyasztási szövetkezetet óhajtának léte-síteni, kéri az anya-egyesületet, küldjék ki titkárait a szükséges felvilágosítások nyújtására s az előmunkalátok megajátására. Az igazgató-választásunk örömmel teljesíti a kérelmet s a titkárt utasította, hogy az czéllal utazék Tallóra, sőt amennyiben az egyesülethez a tárgyban sikerül irásban, akár szóval fordulniuk más községek is, a kérelmet minden esetben teljesítse. Ez alkalommal szönyegre került a „Köztelek” fent érintett közléme nyei; kon-statáljuk ugyanis, hogy a „Pozsonyi Gazda” helytelenül közölte a választásunk határozatát, mert bár egyesek agyálványának adtak kifejezést a hitelszövetkezetek prosperitását illetőleg, a tényleges határozat mégis úgy szólt, hogy „ahol indokolt és szükségesnek mutatkozik, egy a foggyasztási, mint a hitelszövetkezetek létesítésé- érdekében kövesse el mindent az egyesület, de tekintve azt, hogy egy helytelen alapon felidő-lőt szövetkezet — életképes nem lévén — az üdös eszmének többet árt, mint használ, — mindenkor a legnagyobb körültekintéssel és óvatossággal járjon el, nehogy a nép bizalma az egyesülettel szemben megroggyon”. A határozat-nak illetékos helyen történt oly irányú közgá-tásában, illetve ezen visszaadásában már meg-nyomdathatunk, mert ez a határozat egészen más intencziókat fejez ki, mint az, amelyet rekmi-nidusok tárgyául kellett lennünk. Értesülünk továbbá, hogy Tallósan kívül egy hónap alatt négy községben indított mozgalom iránt, illetve foggyasztási szövetkezet felállításá-ért, így remélhetjük, hogy rövid idő múlva Nyitra mellett Pozsony vármegyében is számos virágzó szövetkezet fog működni.

Általános és különleges növénytermelés. Cserhádi Sándor „Általános és különleges növénytermelés” című művének most megjelenését, első általános része szerkesztésünnéklé- is megrendelték. A könyv a 9 korona, bért-mentesítéssel 8 K. 72 fillér.

Az új földszelvények kérdésében utjabban a következő gazdasági egyeteket nyilatkoztak. Szilágymegyei gazdasági egyesület. A jegyzési szulvényeg megváltoztatását, egy métermátszáról 50 kilogrammá történő leszállítá-sról roszának és gazdakörösségüknek néve határozatban veszelőnek tartjuk. Hiszen a termé-ményeknél a mta. szulvényeg annyira köztü-nalba ment át, hogy azt földtanászati határo-

zatal annak kifutólián lehetetlen. Lehetetlen különösen azért, mert gazdáink legnagyobb része évenként egy pár eszében, közvetlenül természetén eladása alkalmával foglalkozik ezzel az eszmével és bizonyára csak akkor kísérí figyelemmel a földszelvényeket is s míg a kereskedő folytonos gyakorlat közben könnyen tájékozta magát, addig a gazda számbatában megakad és téved. Földtani sajnálatos körülmény, hogy a földszelvény hatalmas jogkörrel bírjon, hogy a termelő érdekeivel szemben teljesen letérszede szerint állapíthasson meg oly értelmező szabályokat, melyek a termelőkre nézve veszélyt rejtenek magukban. Teljesen osztjuk a T. Társesület azon nézetét, hogy a földszelvényhozási uton való szabályozásnak ideje elérkezett és a földtanászati tudás nagy jogkörök megosztása községzségi érdeklőlök okvetlenül szükséges. Örömmel csatlakozunk tehát a T. Társesülettel ezirányú mozgalomhoz és azt teljes bizalommal támogatjuk. — Zalamegyei gazdasági egyesület. Az egy métermátszai szulvényegnek 50 kg.-ra való leszállítása a gyakorlatban megékn területén ezidáig azért nem volt koránny befolyással szulvényeg, mert ez az idő alatti — és valószínűleg mindaddig, míg a honatértek az egész községfalomban teljesen és kizárólagosan nem urálja a helyzetet, ez nem lesz másképpen, — az eladások és vételék forrának és 100 kg. szulvényegben törtétek. Sokkal nagyobb ne-hézségekkel, mint a mostani szulvényegszel-lítés, volna a budapesti gabonatorlaszék fenti intézkedés összekötése, ha az új koronátétek nem volna az eddigi községfalomban levő forintnak kétszerese, mely körülmény ez áll-számításokat különösen kiszakadéknál kompli-kálná, visszaélékre nyujtana alkalmat és azonkivül az újításokat amugy is nehezen elfogadó kiszakadéknál bizalmatlanságot kelte-ne fel. Tehát nem is azon okból, mintha a szulvényeg helytelen leszállítás nem kizárólag akadályokkal volna a községfalom életben összekötése, hanem a célérteszés szempontjából kívánjuk az előbbi métermátsza szulvényeg-fentartását és pedig: 1. mert ezen szulvényeg a nép előtt már ismeretes és már jó idő óta a bel- és külforgalomba teljesen áment és igen czelszerűnek bizonyult, a leszállító-sok megkönnyítéssel is járt. 2. A koronáté-tekre való ámentet nem nehezít meg; az átszámítás egyszerű marad. 3. A szulvényeg és a pénzszegségi egyidővelé megváltoztatása nem is kívánatos; 4. A viláfgalomban nem is kisebb, hanem a nagyobb szulvényegsége szerepe-lent, amely körülmény elől magunkat egy expo-ráló államban nem is zárhatjuk el. Mely okból egyesületünk a szulvényegnek leszállítását nem helyesbeli, az csak egy ámentett intézkedés nek tekintni, ellenben az eddig használatban levő métermátsza-szulvényegnek érintetlen fen-tartását javasolja és kívánja.

Állatforgalmi tilalom. A földmívelésügyi miniszter értesítése szerint az osztrák belügy-miniszter folyó évi március hó 23-án kezdődő érvényességgel a rokádés köz- és környújtás utalagosa általános tilos használat körm állatok-nak Ausztriába való bevitelre Nyitra vármegyé-nek az Ausztriával szomszédos szabolcrai

Mint legmegbízhatóbb és legolcsóbb
magvak beszezési forrása
ajánlható
Mauthner Ödön
os. és kir. udvari szállító magkereskedése
Budapestben, VI., Andrássy-ut 23.

járása egész területéről és Szekelce r. t. városból. A *sertéséjszaka* mint állás a sertéseknek Ausztriába való kivételére Vas vármegyének az Ausztriai szövetséges szőlőültetvények járása, valamint Moson vármegye rajkai járása egész területéről. A *sertéséjszaka* osztrák területre történt behozatala miatt a sertéseknek Ausztriába való bevitelére jelenleg a következő magyarországi területekről tilos: *Baranya* vármegye szentlőrinci járásából, *Egér* vármegye nagy-kisaponti és mezőkeresztesi járásából, *Csongrád* vármegye központi járásából és Makó városból, *Somogy* vármegye szigetvári járásából, *Sopron* vármegye soproni, kismartonai és nagymarton járásából és Kis-Marton r. t. városból, *Szabolcs* vármegye kisvárdai járásából, *Torontál* vármegye nagy-kiskúndi, perjámosi, török-besseli és szombolyai járásából, valamint Nagy-Kiskúnd r. t. városból továbbé: *Nagyvárad* és Sopron önálló törvényhatósági joggal felruházott városok területéről.

Az állatkisérőkert fizetett menedijának szállításra. A vasúti díjszabási 1. rész határozánya szerint a csekokramionyokban szállítandó élő állatokhoz adott, de díjmentes szállítást nem részesülő állatkisérőkertek díjnyújtást és kilométerenként 2 filléret menedij fizetését. Minthogy ezen díjszámítás alapján az állatkisérőkert a m. kir. államasutak vonalain sok esetben a személyvonatok III. osztályú menedijánál nagyobb díj fizetettnek; intézkedett az államasutak igazgatósága, hogy ily esetekben *szűk vonalú illendőség* a személyvonatok III. osztályára érvényes rendez menedij számításának és ily esetekben az állatkisérőkert utazási igazolványai a 24 órára túl terjedő utazásokra is érvényeseknek elismertessék. A budapesti metszőponton át való utazás esetén, illetve az állatkisérőkerteknek a budapesti és kőbányai pályaudvarokon át való átvizsgálásnál a személyvonatok III. osztályára érvényes menedij a metszőponton és onnan megszakítva számláandók; mely körülmény annak megállapításánál, hogy az állatkisérőkert mely díjszámítás alapján mutatkozik a menedij ocséobbnak — szem előtt tartandó.

Magyar lovak a párisi nemzetközi kiállítás. A földművelési miniszter gonok elhatározást arról, hogy az 1900. évi párisi nemzetközi tenyésztő-kiállításra a magyar lovak régi jó hírnevéhez méltó szerep jussanak. Figyelembe vette ugyanis a miniszter, hogy egy a kiállításra egybekötött tetemes költség, mint még inkább a magánmenések kiváló egyedeinek szállítással járó költségeit ezen menések tulajdonosait méltán visszatartják a párisi kiállításra való részvételtől és azért elhatározta, hogy ezen kiállítást az állami menésekben tenyészített összes lovakból fogja rendeztetni, megfelelő apolavak és anyakanczak bemutatásával, mintegy utalva azon forrásokra, a melyekből országos tenyészésünk erejét meríti. A párisi nemzetközi versenyre mintegy 50 darab szelvényre való tenyészítő lovak képviselői a jöhrényei magyar lótenyésztés és az ugy az egyedek szakszerű kiválasztása, valamint azon hitelezésének, a melyet a törvényhozás a párisi kiállítás rendezése céljából a miniszter rendelkezésére bocsájott, a magyar lóállítást sikerrel minden irányban biztosított. A lótenyészőkön kívül az állami lóállásról a párisi nemzetközi tenyészők által a Páris közperten közelében fekvő Vienne-sben fog közvetlen 6-2-től 10-ig megtartani.

Az új postaterifák. Minthogy még mindig igen sürűn adnának fel oly postai levelezések, melyek január 1-ével hatályon kívül helyezték régi díjszabás szerint vannak bérbeadva és így a postai vasutak a címzettől a kivetett pótdíjat beszedni kénytelenek, mi igen sok esetben felszámolásokra ad okot, a m. kir. post. és táviratigazgatóság, hogy a levelező közönségnek ilyen kellemetlenségektől megkímélje, figyelmeztetést tesz közzé, hogy a közönség az új díjszabáshoz alkalmazkodjék. Közli a főbb eltéréseket, melyekből a

következők veszzük ki: A külföldre szülő közönségnek levelek bérmentésének díja 15 grammonként az eddigi 20 fillér helyett 25 fillér, a Németország, Szerbia, Montenegró, Bosznia, Herzegovina és Ausztriába szülő levelek azokban továbbra is 10 fillérel díjaztatnak. A nyit levelezőlapok díja Ausztria, Németország, Bosznia, Herzegovina, Szerbia vagy Montenegróba 4 fillér helyett 5 fillér; a többi külföldi államokba szülő levelezőlapokért 10 fillér fizetésű. Az *újnapló díj* a helyben szülő ajándéktütemény kivételével — nem mint eddig volt 20 fillér, hanem 25 fillér.

Állatorvosi tisztá vizsgálatok. Az állatorvosi tisztá vizsgálo bizottságának elnöke figyelmezteti az érdekelte állatorvosokat, hogy a legközelebbi vizsga f. évi május havában fog megtartani. Azok az állatorvosok, a kik akkor vizsgát lenni kívánnak, a vizsgaszabályzat 6. §-a értelmében kötelesek a vizsgára bocsátás iránt való kérvényeket márczius hó 15-éig a szabályzat 7—10. §-ai értelmében felerjeszteni, a vizsgálo-bizottság elnökehez (Budapest, földművelésügyi minisztérium) beküldíteni. A kérvények felszerése tekintetében megjegyeztetik, hogy az önkéntes éveknek csak az a része számít, mely az elhírlött állatorvosi gyakorlatba, a melyre nézve a folyamódó az állatorvosok tenőkre való bocsátását a vizsgaszabályzat 9. §-ában előírt bizonyítványonnyal igazolja, továbbá, hogy minden folyamódó végzett középiskolai tanulmányairól szóló utolsó bizonyítványát bemutatni köteles. A fent idézett §-ok szerint fel nem szerelt kérvényeket a bizottság érdemlegesen nem tárgyalja.

NYILTTÉR.)*

Megjelent az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” kiadásában az *Ujplati Uradalom Ületés berendelése* a „Köztelek” szerkesztősege által kitüntetett pályámul. Két tábla hat ábrával. Irtá: Wiener Moszkó. Egy hazai beltérjes uradalom üzleti ágának viszelmegörzésére és az egyes üzleti ágak jövőjárása vonatkozó részletes adatok ismertetése. 104 oldalas cissos könyv, ára portmentes megküldéssel: 55 krajczár. Megrendelések a kiadóhivatalba intézendők.

Gyors- és teher-árfuvelveteli hely Budapest, Lipótvárosban. A szűk földrajzi közönség nem része nem bír tudomásul arról, a melyek kir. államasutak igazgatósága ma egyikkel ezeltől „Budapest lipótvárosi városiroda” ezimen irodát rendezett be a Lipótvárosban — Arany János-utca 10. sz. alatt, — ahol a vasuton elszállítandó gyors- és teherárúkat 1000 kg. súlyig feladhatók, melyekről végleges átvételi elismervények (feladási árnyék) szolgáltatnak ki. Terjedelmek, túrszervezés és oly árú, melyeknek vasuton való szállítása különös feltételekhez van kötve, a felvetel alatt ki vannak zárva. Hivatalos órák hétköznapokon reggel 8 óráttól 12 óráig és d. u. 2 óráttól 7 óráig vasuton megállapítva, a törvényes munkaszüneti napokon az iroda nincs nyitva. Az ezen várost irodában feladott árnyék az illető pályaudvarokra való kifuvárosáért következő illetékek számíttatnak fel: a) *gyorsárúkról*: 10 kg súlyig 10 kr., 10—50 kg-ig 20 kr., minden további 50 kg-ért 15 kr. b) *teherárúkról*: 50 kg-ig 20 kr., minden további meg-

*) Az a rovat alatt közöltékert a szerkesztőség felelősségét nem vállal.

kezett 50 kg-ért 10 kr. Minthogy a szállítmányok csekély díjazásért a fő- és szűkváros IV—IX. kerületéből a lakásról ezen városi felvételi irodába is elszállítatnak, — a szállító közönség azon előnyös helyzetben van, hogy szállítmányait nem kénytelen a távol eső pályaudvarokra tetemes költséggel személyesen kiszállítani és ott a feladó vérvény átvételéig órákat előlteni, hanem — módjában áll ezen tenődit egy levelező-lap útján a vasutalattal közvetlenül elvitegetetni, — miért is a magyar kir. államasutak igazgatóságának ezen intézkedése a szállító közönség érdekét nagy mértékben előmozdítja.

Leghatósabb

speciális szőlőtrágyának bizonyít

a szarított kőbányai sörtétrágya, mely teljesen légszáraz, bűzmentes, kézzel szarozható, 50 kgon zakóknak szállítható. Az állami szőlőeseti telepekben, a legelő-ököl szőlőgazdaságokban sikeresen bevezetett. Kimerülő prospektus ingyen és bérmentve.

Budapest—kőbányai trágyaszolgáltató-gyár
Besányi Endre és társa. Budapest, V.

Most jelent meg

Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán

az O. M. G. E. titkárjai szerkesztésében

Köztelek Zsebnaptár 1900-ra.

A „Köztelek Zsebnaptár” ezen hatodik év-folyama régi köntösbene, javított és tetemesen bővített tartalommal bír.

A „Köztelek Zsebnaptár” minden más zsebnaptárt teljesen nélkülözhető tesz.

A „Köztelek Zsebnaptár” ára az O. M. G. E. tagok és a „Köztelek” előfizetői részére bérmentes küldéssel együtt

3 korona 20 fillér.

Megrendelést

a „Köztelek” kiadóhivatalában,
Budapest,
IX., Üllői-ut 25. (Köztelek).

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonatözsde.

(Guttman és Waki budapesti terménybizomány cég jelentése.)

Budapest, márczius 24.

Az időjárás a hét elején még borús és esős volt, mi mellett a hőmérséklet alacsony maradt. Kesőbb az idő ugyan enyhébb lón és az ágholtos is kiderült, az éjleket azonban továbbra is vihosok voltak. A hét végével ismét bővebbes csapadék állt be havazás alakjában, mely csak annyiban volt hátrányos, hogy a tavaszi munkák folytatását rövid időre megakasztja. Az évi vetések fölét nem érkezik a szarcsere — panasz. A vizálás alig változott.

A külföldi piacok ületeméről illetőleg megbeszélés és méréselői formát jelentenek. A kontinens felé az irányzat inkább tartott, míg a tengerről piacok nyugodtak. A fogyasztás egyelőre majd mindaddig tartózkodó, mert a csapadékok nyugomatlog hatoltak és az Árak háború mérésélt, de állomások csökkentés eredményeként, jöhet az időjárás nem volt kielégítő. A külföldi buzáknak is a Budapestre jelentős mennyiségű máj hűvös vizu. nyitra 1.528.00 bush. és Árak 2-5 c. csekkentek. Angliában valamivel jobb volt a fogyasztás idejéről, magasabb árak azonban csak csekélyek voltak. A francia piacok hangulátára továbbra is az időszerűségi mérvadó. Az irányzat továbbra kedvező maradt, az ellet árak továbbra is tartózkodó. A többi kontinens felé a piacok a forgalom gyenge maradt és az Árak nagyjából változatlanok.

Náink a kereslet kényelmegyek iránt mérsékelt volt, mi mellet az Árak mérésellen csökkentek. Takarmányekzek ennek ellenében tartottak maradtak.

Az üzet részleteiről következők jelentésként:

Buza kellemes irányzatban indult. A málnok jó keresetelt tanúsították és habár a kínaiat is elég bő maradt, teljes Árak voltak elegendő. A határközönségi elnyúlásával azonban a málnok keresete is megcsökkent, az irányzat csendesre fordult és ártulajdonosok méréselői engedelmeyek voltak lényesvirely, habár egyes málnok még is tartózkodó. A csapadékok esztökötök. A határközönségi üzet immár javuló lett, ez azonban hatást gyakorolni úgy volt képes és egy futó emelkedést is mutat. A málnok keresete a csendes maradt és alaphangulátá lánka. A máj hűvös vizu nyitra merkelni buzák 15-20 Elleret előcsobák és csapadéban finom minőségű Árak — mely azonban csak szorványosan kerül piacra — maradt Árak tartó. Az e heti Összefoglalás 150,000 métermátraa tesszük, a hethoztal 68,000 métermátraa rug.

Rozs keresetelt maradt, míg a málnok is az esztököt, mint a fogyasztás részeről — mely főleg Árak őr iránt tanúsított jó érdekelődést — elég énként alakult. A máj hűvös vizu nyitra teljes Árak voltak elegendő, melyek minőség szerint 12 180 korona között váltak, ezek helyben és helybeli paritásra. Finom aranykoros néháy Elleret, mely jegezeknek küll is ért. el. Nyiri származásokban csak a málnok és Nagy-Károly paritásban 11-20-11-30. Debrezsen paritásban 11-80 koronás jegezek (Minden 100 kilogrammokban).

Árak (takarm.) és hán. csekkora) gyengén volt forgalomban. A vitélen grószok, részben hálókét voltak részt és kedvező hangulat mellett szálláran tartott Árak tartott. Minőség szerint 11-11-80 koronás jegezek helyben. Jó középminőségű Ártára kisebb mennyiségben budapesti paritásra 12-13 koronás adástott el. (Minden 100 kőnként).

Zab úgy vasut-mint hajóárakon elég bőven van a piacban, míg a keresetelt csekély maradt. Finom minőségű Árak azonban csak kevés került a piacra. Csendes irányzatban az Árak úgy változtak és az ént és tisztaságosított merkelni Ártár 10-10-40. Finom minőségűek 11 kor. Ág jegezek 100 kg-ként helyben ártétek.

Tengeri prompt Ártában állomások Ártéve csak gyengén van kínálva és ezáltal is csekkora jó keresetelté lett. Hajóárakon a hoztal kövőbb volt, ez azonban részben előre eladt, részben eladtán szer Ártából áll, melyet évmátnak javított kényes kőnként ellenében „Ártár” szert Ártár vette kőnként. Árták a máj hűvös vizu nyitra 10-20 Elleret málnok és helybeli paritásra 10-80. Kőháran 10-90 K-ig tartottak. A hűvös vizu nyitra némly csekkor csendesre fordult. (Minden 100 kg-ként).

Olajmagok: Kápostaraszéban effektív Árak e hétéen nem volt forgalomban és 26 koronás terjedő Árjegezeknek csak csekély mennyiségű megvásárolás. Énkébb forgalom mellett, reperevítés túra, felől kézzel kedvezőknek hőkén és külföldi rohamosan emelkedő Árjegezeknek folyán szállár iránzatú volt és 25-30-36 koronás között változtak. 28-30-10 koronás jegezek. A mellékközetben jelentélen a forgalom vadrépe 11-13, —13, —gomborka 21, —23, —, leumag 28-28-30 koronás ért helyben.

Helyesek: Babban e hétéen csak gyenge volt az érdekelődés, az Árak azonban változatlanok. Torpehab 14-90-90-17,50 koronás. Félégházán 14,80, gombóly Mohács 14,90, Zombor 14,80, Nagybányán 13,50, Marosvásárhelyen 10,20 koronás. Értékek Kálcsán 14,40, tarkabab Nagy-Károlyon 9,50. Kendermag helyben 21-22 koronás jegezek. Bükköny 12-13 koronás. Vaharát 10 koronás jegezek helybeli paritásra minden 100 kilogrammokban.

Napi jelentés a gabonázórtalról.

1900. márczus 27.

A külföldi lánka jegezeket a máj határközönségi lánka vizsahanga találtak, az irányzat visszaméren Ártában mindazonáltal csak néháy féllényi

Ártáradózás volt a végeredményben a jegezeket változatlanok. Tengeri málnok még legjobban tartotta magát kis forgalom mellett. A búzásokban a megéltendő választás magban befolyásolta a forgalmat, amelyben a fözetégek nagyjából sokáig inkább jövelődés és szarvaszártséssal foglalkoztak. Készáruban alig került 10,000 málnaa eladásra, mely csekélység gel csekkora Árták ell.

Ar Ártéjezek 100 kg-r. a vonatkok:

Eladott:					
Buza:					
Taszorvítéki:	100 mm. 80	kg	1810	3	hóra
	300	80	16-		
	100	80	16-		
	200	79	16-		
	500	79	19-35		
	00	79	15-70		
	250	79	15-60		
	200	78	19-30		
	100	78	15-40		
	100	78	15-40		
	100	77	19-10		
	100	77	15-40		
	100	77	15-30		
	100 mm. 77	K. 15.80	3	hóra	
	100	77	15-30		
	100	78	15-90		
	200	79	15-40		
	300	79	15-20		
Festőnyegvitéki:	500 mm. 78	K. 19.30	3	hóra	
	500	78	15-25		
	100	77	15-40		
	200	79	15-20		
Fekvérmegyevid.:	300	79	15-70		
	4000	78	15-30		

Rozs énkelt forgalom volt és az Ártaba hoztal megéltétek tartott énként belet. Az itt 120-80 K. fűtetés 3 hóra, míg budapesti paritással 120-40 K. jegezek.

Ártá változatlan kis forgalom mellett 11-80 K. 3 hóra kelt el.

Zab 8 vagonát kelt el egészben változatlan Ártakon 10-90-30 K.

Tengeri jobb vételkövű mellett 10,60-70 ab itt kelt el. Kis-új-szállási paritással 10,30-ért volt eladható.

Déli 12 Ártak jegezek:

Buza Aprilára 1900.	14,92-94	—
októberre	15,38-40	—
Tengeri májusra	10,56-58	—
Rozs Aprilára	12,68-68	—
Zab	9,80-82	—

Szeszjellet.

Szesz. Goldfinger Gábor szeszártá képviselői jelentése.

A szeszetelésen e hétnek elején az ületemett gyerebb volt és a forgalom dekadens a szállár irányzatának kóvőbb. Finom minőségű szeszes málnok 11250-11850 koronás és adástalant 48-48-50 K. jötték forgalomba szállási finomított Ártákhoz azonnali paritásra. Kővőbbi szállásra tüzet nem létesült.

Vidéki finomított Árták finomított szeszes szabad-Ártákra szállára 42 K. ajánlottak az vasút Budapest, de tüzet a magas Ártánál folytan nem létesült. Eleztéshez szállár és 43-50 koronás kelt el.

Megvásárolási jegezek Ártákonging nyereszet 37 K. ajánltak és több tüzet el Árak azonnali, valamint kővőbbi szállásra el is kelt. Megvásárolási finomított Árták finomított szeszes szabad-Ártákra 40-75-41 K. ajánlottak és néháy tüzet Ártás-Ártára tüzet.

A kővőbbes nyereszet Ártá Budapest 30-50-37-30 koronás.

Bécsi jegezek 39-60-40- korona, kővőbbes nyereszet.

Földjei jegezek 11-75 koronás adástott és 37-70- korona adástott szeszet.

Tiszéti jegezek 21-22- korona kiviteli szeszet 90-é hálókötőre.

Kővőbbes több tüzet finomított szeszes vásároltak.

Vidéki szeszárták küll: N. Várad, Ártak, Temesvár 50 Elleret drágábban, a többiek változatlanul jegezek.

Budapesti szeszárták: Adám: Finomított szeszes 11250-11850 korona, Gősszákban 11250-11850 K.

nyereszet Árták 111-111-60 korona, nyereszet: Adám: (szeszetkonging) 111-60- korona, demutár: szeszes 30-30-37- korona. Kővőbbes nyereszet: — korona.

Árták 10,000 Elleretközött hóról nékelti bére-ménye budapesti vasúttalómások szállára képzésnép-zés és tüzet drágodók.

Heremagvak ölmázolása.*

	Budapest, 1900. márczus 25-én.
A Budapesti m. kir. Ártalmi védelem-vizsgáló állomás: 1899/1900. idényben, azaz 1899. évi július hó 1-éig a magvak és az megéltétek magvakonjárás és termékek a kövőbbek magvakát ölmázolása:	
Luczerna Lörcsözés m é t e r m á z o l á s a	
Mauthner Odón Budapest...	2006 2256 4281
Magy. mező szőv. Épset...	788 10-3 1879
Hálek Ignác, Budapest...	1183 681 794
Frommer A. H. utóda Épset...	513 510 1023
Klein Vilmos Szatmár...	150 727 877
Deutsch Gyula, Budapest...	459 395 854
Uj. Freund Sámuel, Szatmár	52 593 645
Singer Zsigmond, Budapest	120 428 548
Boros Szalay Budapest	240 116 420
Beimel és fia Budapest	192 111 303
Székely Vilmos Örk. Temesvár	90 136 228
Szabó Ferenc, Budapest	67 147 214
Punklester József, Aradon	116 63 170
Radwaker és Rónai Épset...	37 124 181
Holländer A. és fia Ungvár...	25 116 141
Launberger Károly Épset...	68 74 133
Kramer Lipót Budapest...	95 14 100
Gr. Teleki Árvád, Drassó...	52 4 45
Veninger Antal, Győr...	44 45 45
Felsenburg Tibor, B-Gyarmat	8 25 43
Fuchs Fülöp és fia, Budapest	— 13 19
Nothing Vilmos Budapest...	— 13 19

Összesen: — 6244 7687 13931.

1) 7 Trifolium incarnatum, 16 q Trifolium repens, 1 q Anthyllus vulneraria.

9) 51 q Rópmag.

9) 97 q Anthyllus vulneraria, 10 q Pheum pratense.

9) 4 q Trifolium repens.

9) 3 haza! megvásárolású Árták amerikai heremagvak a megvásárolás állomás nem ölmázolja.

A központi vásárcsarnok Árjegezése nyagban (en for) eladott ölmélieknek Ártáról.

Magyar központi vásárcsarnok elállás szeszetelésen ületel jelentése. 1900. márczus hó 24-énel.

A hét márczusi felében ületel forgalom rendkívül énként volt. Hozatalink bősségnek tüzet. Vagonkormányokban énként hoztal, burgonya, valamint zöldséggek. Elégendőkép elntunt 704 tonjassal.

Magyán ént eladásnak: 1) Déli márhuzs 76-86, borjú 72-80, sertés 84-92 K. mmánként. Bárny a nagy hoztalok folyán lényegesen előcsobodott, úgy hogy ma a középminőségű Ártára 10-12, apró gőnyű 2,50-3,0 korona. Vadedtök egészben és magyán 100 filléren értékesítettek kőnként.

Értőbörökben énkelt tyúk 3, kacsa 5, pulyka 12 koronás Árták. Tüzetölt kőnként Ártákban elntunt 3 koronás ért. drj-át.

V. Árták liba és pulyka 140 K. Ártak gyorsan énkelt.

Rózsburgonyi és vagontételek 3-90-4 K-ért, új külli burgonyát kisebb tételekben 20 koronás éntunt megéltétek.

A vágott tüzetelt Árták. Prima teavaj 2-3,30, fozó-vaj 1,90-1,80 K. Ártá tüzetelt valamivel gyerebb lett és csakis 2-25 filléren Árták volt elhelyezhető.

3) Tüzet Árták: értékesítés folytan déli, melynek kövőbbekében a beztékkert Árták 61-65 koronás Árták sikerült elhelyezniük.

Gyümölcsök lényegelen forgalom volt.

Hivatások Árjegezes

Budapest szeszfőzvény vásárcsarnokaiban eladott ölméliekkel, Budapest, 1900. márczus 26-ól.

Hus és hústerekék. Márhuzs 10 q. hátúja I. rendű 100-108, II. r. 90-100, III. r. 92-96, eleje I. r. 92-94, II. r. 82-92, III. r. 80-82, borjú I. r. 100-108, II. r. 90-108, III. r. 80-96, sertés I. r. 90-100, II. r. 70-90, hártáj I. darab hátúja I. r. 90-100, II. r. 80-96, III. r. 70-90, Árták I. r. 80-84, II. r. 80-84, eleje I. r. 78-80, II. r. 72-76, sertésüz I. q. szalonnák. Budapesti 100-104, vidéki 84-94, szalonnák Budapesti 106-104, vidéki 106-104, sertésüz horköltött való —, kocsonyák való

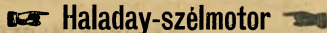
Borsodmegyei Gazdasági Egyesület.

391

Eladó szőlővesszők és ojtványok.

A „Borsodmegyei Gazdasági Egyesület” miskolczi szőlőtelepén termelt különféle amerikai és európai sima és gyökeres vesszők, valamint elsőrendű gyökeres fásajtványok Rip. portalis és Rip. Monticolara ojtva eladók.

Levélnyi megkeresésekre bővebb felvilágosítással szolgál s kívánatra árjegyzéket küld az egyesület titkári hivatala Miskolcz, Vármegeház. **Vértessy Tivadar**, ügyvivő titkár.

22' átmérőjű, 20 m. magas vastoronnyal és vízszivattyúval eladó

Metternich-Sándor Herczegné

uradalmi felügyelősége

BIA, PESTMEGYE.

661

Tenyészkos eladás.

Méltóságos gróf Károlyi Lajos ur tótmegyeri, mérino electoral negretfi törzsnájában 75 darab két éves kos eladó.

666

Uradalmi felügyelőség.

Tenyészet felosztása miatt eladásra kerül

100 darab sőke mangalicsa tenyesskoca és 16 darab tenyesskan

Haraszi Sándor és Oszkár Békés-Szarvasi, Pa.-Décsi gazdaságában.

Felvilágosítást nyújt

620

Haraszi Sándor, Békés-Csabán.

Vetőmag-burgonya eladás.

A takta-harkányi uradalomban 400 q. válogatott Reichskanzler vetőmag burgonya eladó: m. p.

50 q.-től feljebb 5 korona pro q.

10 q.-től „ 6 „ „ „

kisebb mennyiség 8 „ „ „

610

vevő zsákjaiban franco vasut Takta-Harkány.

Megrendelések az uradalom számtartói hivatalához Takta-Harkány Zemplén-megye intézendők.

AZ

ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET

felügyelete alatt álló

KÖNYVKIADÓ VÁLLALAT

kiadásában a következők

gazdasági könyvek jelentek meg:

	flure	könyv
	ért	kr.
Cselek és Kossutány <i>Takarmányozás</i> tan	2.40	3.—
Cserháti Sándor <i>Talajismeret</i>	1.60	—
Hilgard-Treitl <i>Szikes talajok</i>	—	80 1.—
Domokos K. <i>Gazdasági építéset</i> I-ső rész	2.40	—
Száhlender Gyula <i>Gazdasági építéset</i> II-ik rész	—	2.60 3.—
Szűts Mihály <i>Mezőgazdasági becsléstan</i>	—	2.60 3.—
Cserháti Sándor <i>Ökszerű talajmivelés</i>	—	2.60 3.—
Acsádi Jenő <i>Mezőgazdasági Ut-, Vasut- és Hidépitészet</i>	—	2.60 3.—
Molnár István <i>Gazdasági gyümölcsstermelés</i>	2.—	2.40
Beiwinkler Vilmos <i>Fajbaromfi-tenyésztés</i>	5.—	6.—
Rázós Imre <i>Czukorrépa-magtenyésztés</i>	—	1.—

Megrendelések az

Orsz. Magy. Gazdasági Egyesület pénztári hivatalához Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám (Köztelek) intézendők.

A műveket bérmentve küldjük; s minden megrendelés után 25% engedményt adunk.

Mc Cormick Harvesting Machine Company.

Chicagoí aratógepyár.

Kéve kötőaratógép. Marokrakóaratógép.

Fűkaszalógép. Szénacnyítő-gereblye.

Kaszalesítő. Kévekötőszineg.

Nemrég nyitottunk meg Budapesten új üzletünket és azt magunk vezetjük egyenesen saját tüzünk szerinti. Ezen időnyben szolgálhatunk tiszta manillakötőszineggel, melyet chieagoí gyárunkban gyártottak.

Képes árjegyzékekért és utmutatásokért tessék az alul jelölt címhez fordulni:

Mc Cormick Harvesting Machine Company.

WILLIAM J. STILLMAN, igazgató.

Budapest, V., Váci-ut 38. szám.

A dr. Aschenbrandt-féle

bordói-pora legbiztosabb, kényelmes kezelésű és olcsó ellenszere
a szőlő- és a burgonya**peronosporájának**Ára Budapesten a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” rak-
tárában:50 kgos zsákokban ... .. à kg. 28 kr.
10 kgos zsákokban ... .. à kg. 40 kr.
5 kgos zsákokban ... .. à kg. 40 kr.A szőlő első permetezéséhez 1°%, második permetez-
éshez 1¹/₂–2°%; harmadik permetezéshez 1¹/₂–2°–os oldatot
használjunk. — Egy kat. holdra kell 3 permetezéshez 22—25 kg.
bordói por, 25—30%-al kevesebb, mint a tiszta rézgáliczból.
A port **konyhaszítón** a vízbe szétlájuk és kész az oldat.

A dr. Aschenbrandt-féle

réz-kénpora legbiztosabb, olcsó és a szőlőt egyéb betegségeitől is védel-
mező ellenszere az**oidinmnak (lisztharmat).**Ára Budapesten a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete”
raktárában:50 kg. zsákokban ... .. à kg. 28 kr.
10 kg. zsákokban ... .. à kg. 28 kr.
5 kg. zsákokban ... .. à kg. 28 kr.Ahol az 1899-ik évben volt **oidium**, először április
hóban, a mikor a szőlő hajtása 10—12 cm., **porozzunk**;
másodsor június hó végén, harmadszor augusztus hóban. —
Egy kat. holdra kell 3 porozáshoz 15—18 kg. **réz-kénpor**.
**Sokkal kevesebb fogy belőle, mint a közönséges kén-
porból.**

Az emelkedő rézgálicz és kénárak folytán a

**dr. Aschenbrandt-féle porok fenti árai ideig-
lenesen kötelezők. — Tessék mielőbb a rendelést
eszközölni, hogy a tavasszal szállíthassunk. Elkészett
rendelések teljesítéséért nem szavatolunk, mert a
gyártás korlátolt.****Permetező és fújtató gépek:**Vermorel-féle „Eclair” permetező ... .. 20 frt
Vermorel-féle „Torpille” porozógép ... .. 18 frt

Megfelelő magyar gyártmányok:

Permetező ... .. 14 frt
Kézi fújtató (igen finoman porozó) ... .. 5 frt
Háti porozógép (igen finoman porozó) ... .. 14 frt

Az „Aschenbrandt-féle” porok megrendelhetők a vezérképviselő

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél,**BUDAPEST, (Alkotmány-utca 31. szám).**

Ezenkívül megrendeléseket elfogadnak:

A „Borászati Lapok” kiadóhivatala,

BUDAPEST (Köztelek)

és a vidéki megbízottak.

Sertés-eladás.**A Mezőgazdasági ipar-részvénytársaság
kaposvári béruradalmi eladásra bocsát:**60 darab 2 éves, kiváló szép, fehér kondorszörű,
tenyésztési célra kiválasztott és a nagym. földművelés-
ügyi m. kir. ministerium által importált eredeti szerbiai
fehér kondorszörű kanokkal felbuzogott**mangalicza-faj tenyészkozát,**

darabonként 130 korona árban;

60 darab 2 éves, kiváló szép, fehér kondorszörű,
tenyésztési célra kiválasztott és az uradalom kiváló
szép mangalicza-faj tenyészkanjaival felbuzogott**mangalicza-faj tenyészkozát,**

darabonként 120 korona árban;

továbbá 160 darab 1 és 1/2 éves, kiváló szép és
tenyésztési célra kiválasztott, fehér kondorszörű**mangalicza-faj kant,**

darabonként 120 korona árban.

Valamennyi eladásra bocsátott tenyészsertés a sertés-
vészen átmert.

Az árak a kaposvári vasútállomásra állítva értetnek.

Bővebb felvilágosítást nyújt a

**Mezőgazdasági ipar-részvénytársaság béruradalmi
Igazgatósága Kaposvártól.**

633

Magyar királyi államvasutak Igazgatóság.

23332 G. I. m.

Helyesbítés

a helyi érdektől vasúti díjazás függelékében.

A m. kir. államvasutak kezelése alatt álló h. é. vasutak árudíjazásához ki-
adott függelék XLVII/7. tétele alatt foglalt kedvezménynek a. a díjmegelőlést tartal-
mazó rovatban „I.” és „K.” szakak közbeiktatandó: „illet Jég II.”

Budapest, 1900. évi március hó 14.

Az igazgatóság.

**Eladó
szőlővessző.**

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület

**„Istvántelki immunis” homoktalaju
európai és gyökeres szőlővesszők
eladók.**1 éves
gyökeres európai vesszők.
Olasz Rizling ... .. 15,000 kere 10 frt
Nagy Burgundi ... .. 5,000 * 10 *
Mézes fehér ... .. 3,000 * 10 *
Szent-Lőrincz ... .. 2,000 * 10 *
Nemes Kadarka ... .. 500 * 10 *
Veltelini piros ... .. 3,000 * 10 *
Madeleine angevine 1,000 * 10 *
2 éves
gyökeres európai vesszők.
Olasz Rizling ... .. 8,000 kere 14 frt
Chasselas blanc ... .. 1000 * 14 *
Nagy Burgundi ... .. 1000 * 14 *

Magrendelések az

Országos Magyar Gazdasági Egyesület
igazgatóházhoz**Budapest „Köztelek” intéz. endők.**Az állítású tavasszal történik a megrendelés sorrendjében. A megrendelőt a
vesszők fele ára előre beiktatandó, hátralévő rész utóvetéssel szedetik be.
Csomagolásért és vasútra szállításért ezenkívül 1 frt számítatik.**Igazgató.**

Impregnált csillag * jegyű

takarmány répa-mag

Mint hogy tudomásunkra jött, hogy a törvényesen bejegyzett csillag * védjegyet viselő és a 88.000-ik sz. a. szabadalmazott eljárással impregnált takarmányrépa-magvainkat számos esetben hamisítják, a mennyiben egyes vidéki kereskedők néhány zsák csillagjegyű répamagot rendelnek és ha ez elkelt, akkor mindenféle csekélyebb értékű magot árusítanak a csillagjeggyel ellátott zsákokban, hogy ez által azt a hiedelmet keltsék, hogy a zsákokban az általunk termelt és impregnált takarmányrépa foglaltatik, szükségesnek tartjuk a magyarországi tisztelgettséget értesíteni, miszerint a valódi csillag * jegyű

Olajbogyó-alaku takarmányrépa.

impregnált

takarmányrépa-magvak

Magyarország, Felső- és Alsó-Ausztria valamint Morvaország részére kizárólag egyedül csak a

Mauthner Ödön

és. és kir. udvari szállító magkereskedő czégnél

Budapest VII. ker., Rottenbiller-utca 33. szám és VI. ker., Andrássy-ut 23. szám kaphatók.

Az általunk termelt és impregnált fajták, egymint

Sárga Oberendorfi,	Sárga Eckendorfi,
Vörös Oberendorfi,	Vörös Eckendorfi,
Sárga olajbogyó,	Sárga Mammuth,
Vörös olajbogyó,	Vörös Mammuth,

melyek mint említettük, — Magyarországon egyedül csak a

Mauthner czégnél

kaphatók, különösen kitűnnek azért, hogy

1. csirázási energiájuk erősebb. Magas csirázó képesség mellett, gyorsabb és erőteljesebb a kikélesük. Kitűnnek továbbá

2. a fajtáknak fajazonosságá által, tudniillik alakra és színre nézve,
3. a magvak leggondosabb tisztítása és végre a meglepő nagy termés által.

Jaensch Gusztáv és Társa

ascherslebeni (Eszaknémetország) birtokosok és magtermelők.

Mammuth takarmányrépa.

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével

hajlandó vagyon elváltással; egy

mélyrigolozást szőlő-telepítésekhez.

Érdeklődtek kérek, hogy alábbi emmeket forduljanak.

WOLFF ERNŐ, gépszántási vállalkozó
BUDAPEST-KELENYÖLD.

A legjobb kutszivattyúk

ugyszinte mindenmü szivattyukat,
minden célra, esöveket,

**vizellatási
telepeket**

készít 466

Anton Kunz

Mähr, Weisskirchen.

Prospectusok ingyen.

A világhírű és hasznokban nagy elterjedtségnek örvendő amerikai
„Deering“-féle fűkaszalógépeket,
marokrakó aratógépeket és
kéveköto aratógépeket,

valamint egészen vasból
és aczéiból készült

szénagyűjtőgépeket

(gőrgyűjtők) van szerencsém a t.
gondakövetségnek akként ajánlani, hogy
hogy mi idén általán szállított ilyen gépek
használatosságáért és jó munkáját.
nemkülönbön anyagának jószágért el-
váltással a felolvaszat.

Szükséglet esetén kérem a megrende-
léseket ezen gépekre nekem már most
feladni, mivel azokat korlátozott számban
hozatom Amerikából, megfontolnám,
hogy késői rendelvényeket legnagyobb
sajálatomra már nem lennék képes fogva-
márványtani

PROPPER SAMU

az amerikai Deering-gyár kiz. képviselője

BUDAPEST, V., Váci-körút 52. szám.

— Árjegyzékkel és elsőrendű bizonyítványokkal kívánára készséggel szolgálok. —

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban
BUDAPEST,
Üllői-ut 25-26-ik szám

Egy és több vasu egytemes
aczélekéim és

**talajmivelő
eszközeim**

olcsó ár, elsőrendű minőség és czélyszerű szerkezetüknél fogva országszerte legjobb hírnévnek és kelendőségnek
örvendenek.

Árjegyzékkel és árajánlattal szívesen szolgálók.

Bächer Rudolf

cs. és kir. kizárólagos ekegyára

BUDAPEST,

VI. ker., Nagymező-utca 68. sz.

Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond.**

Unicum-Drill

egytemes **sorhavetőgép** sokoldalú használ-
hatóságánál, czélyszerű szerkezeténél fogva egész
Európában

a legjobb hírnévnek és
a legnagyobb kelendőségnek
örvend, ezeknél fogva az összes eddigi vetőgépek
között az

első helyet foglalja el.

Árjegyzék és bővebb felvilágosítással készséggel
szolgál:

Melichar Ferencz

cs. és kir. szab. kizárólagos vetőgépgyára

Budapest,

VI. ker., Nagymező-utca 68.

